

Polskie zespoły wystąpią podczas jubileuszowej edycji Święta Pieśni »11

„Książka papierowa to wartość” »14-15

Sytuacja w kraju polepsza się, ale nie wszyscy to odczuwają »16-17

Siedziby magnatów nad Wilią »18-19

Przełom w USA ws. Ukrainy. „Lepiej późno, niż za późno”

Fot. EPA-ELTA

Kongres USA po ostrych, wielomiesięcznych dyskusjach zatwierdził pakiet pomocy Ukrainie, opiewający na ponad 60 mld dolarów. Reakcja Kremla była natychmiastowa i przewidywalna. Choć wsparcie to Ukrainę wzmocni, na kardynalny przełom nie ma co czekać. Póki co. »6-7

Ćwiczenia wojskowe z obrony przesmyku suwalskiego »10

ISSN 1392-0405

Raport Inspekcji Językowej. O rosyjskim i tabliczkach »12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. naczelni:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski, Anna Pieszko,
Antoni Radczenko, Marian Paluszkie-
wicz — fotoreporter.

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwilenski.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. +370 260
84 44, reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych redakcja
nie zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstów.*

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

*Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Odszedł Gediminas Kirkilas

Polityk oraz były premier Litwy zmarł 20 kwietnia w wieku 73 lat.

— Wiele zrobił dla rozwoju stosunków litewsko-polskich. Był otwarty na współpracę z Polską, aktywnie działał, gdy chodziło o prawa mniejszości narodowych na Litwie. Był człowiekiem ciepłym, otwartym, zaangażowanym w swoją pracę. Wielka szkoda, że odszedł — mówi Tadeusz Andrzejewski, były doradca premiera Gediminas Kirkilasa, obecnie radny Samorządu Rejonu Wileńskiego z ramienia AWPL-ZChR.

Wspomina, że otwarcie Wileńskiej Filii Uniwersytetu w Białymstoku jest też wielką zasługą ówczesnego premiera.

— Niestety urzędnicy średniego szczebla, od których zależały formalne decyzje, żeby wydać zezwolenie na otwarcie filii, robili trudności. Wówczas premier powiedział, żeby na jednym ze spotkań w kwestii powołania polskiej uczelni, przekazał w jego imieniu, że taka filia powinna powstać. Zależało mu na tym. Wtedy nawet Rada Uniwersytecka, która miała głos doradczy, z powodów wybitnie politycznych i pewnej niechęci, nie zaakcepto-

■ Śp. Gediminas Kirkilas

wał pomysłu otwarcia filii. Jednak mimo tych negatywnych opinii, decyzja premiera była przychylna — opowiada nam Tadeusz Andrzejewski.

Podczas kadencji Kirkilasa na stanowisku premiera, polski koncern Orlen sfinalizował transakcję zakupu strategicznego pakietu akcji spółki Mažeikių Nafta.

— Premier popierał zakup tego strategicznego dla Litwy obiektu przez Polskę. Rozumiał, że samodzielnie Państwo Litewskie nie było w stanie utrzymać tak wielkiego koncernu, który już wtedy wymagał modernizacji i sporych inwestycji. Tu ze strony Kirkilasa była bardzo wyraźna zgoda na to, żeby właśnie Polska, nasz kluczowy partner, przejęła obiekt — zaznacza rozmówca.

Dodaje, że Kirkilas był nie tylko świadkiem, ale i uczestnikiem burzliwych zmian politycznych.

— Gdy był młodym człowiekiem, Komunistyczna Partia Litwy na czele z Algirdasem Brazauskasem ogłosiła, że się oddziela od Komunistycznej Partii ZSRS oraz zakłada samodzielną jednostkę polityczną. Wtedy Brazauskas był natychmiast wezwany do Moskwy, a Kirkilas towarzyszył mu podczas tej wizyty. Jak na owe czasy był to ze strony Brazauskasa niezwykle odważny wyczyn, a młody wówczas Kirkilas go wspierał — wspomina rozmówca.

Stanowisko ministra ochrony kraju Gediminas Kirkilas objął w 2004 r. W latach 2006–2008 zajmował stanowisko premiera Rządu RL.

Publiczne pożegnanie ze zmarłym odbędzie w domu pogrzebowym Ritualas (ul. Olandų 22): we wtorek, 23 kwietnia w godz. 12.00–20.00, w środę, 24 kwietnia w godz. 9.00–12.00. Polityk zostanie pochowany w środę, 24 kwietnia na cmentarzu na Antokolu.

Justyna Giedrojc

Fot. M. P.

Z wielkim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci

Gediminas Kirkilasa,

wybitnego litewskiego polityka i przyjaciela Polski i Polaków na Litwie.

Premiera RL, którego decyzje umożliwiły otwarcie Filii Uniwersytetu Białostockiego w Wilnie oraz zakupu Pałacu Paców na siedzibę Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej. Odnaczony Orderem Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej I klasy.

Pozostanie w naszej pamięci.

Pokój jego duszy.

b. Ambasador RP na Litwie Janusz Skolimowski

W niedzielę, 21 kwietnia, kilkaset kobiet otoczyło szwedzki parlament gigantyczną czerwoną chustą z dzianiny, aby zaprotestować przeciwko politycznej bierności w sprawie globalnych zmian klimatu **Fot. EPA-ELTA**

1,2 proc. podatku dla „Kuriera Wileńskiego”

Szanowni Czytelnicy! Apelujemy do Was o przekazanie 1,2 proc. od wpłaconego przez Was w 2023 r. do Inspekcji Podatkowej podatku dochodowego — na rzecz „Kuriera Wileńskiego”. Jest to kluczowe, aby polski dziennik na Litwie mógł istnieć. Bez swoich mediów społeczność Polaków na Litwie nie będzie miała siły przebiccia, aby walczyć o swoje interesy.

Krok po kroku

Mieszkańcy Litwy na rzecz organizacji pozarządowych

mogą co roku przekazać 1,2 proc. swojego podatku.

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 2 maja 2024 r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem EDS (lit. Elektroninio deklaravimo sistema) po wejściu na stronę <https://deklaravimas.vmi.lt>. Kolejność działań:

Wybieramy: Deklaravimas
Klikamy: Pildyti formą;
Wypełniamy formularz wg instrukcji;

Aby wypełnić wniosek FR0512, należy wpisać kod

identyfikacyjny „Kuriera Wileńskiego” — 300073186 (įmonės kodas 300073186).

UWAGA: wniosek złożony po 2 maja br. już nie będzie rozpatrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 2 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2023 rok.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji FR0512 można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882. ■

Redakcja

Imieniny

23 kwietnia

Achillesa, Adalberta, Egidii, Feliksa, Fortunata, Gabriela, Gerarda, Heleny, Ilony, Jerzego, Leny, Marii, Marola, Wojciecha

24 kwietnia

Aleksandra, Aleksego, Antyma, Bony, Egberta, Erwina, Euzebiusza, Fidelisa, Gastona, Grzegorza, Honoriusza, Horacjusza, Leoncjusza, Longina, Saby, Tyberiusza, Zbyszka

Cytat dnia

„Warto dzisiaj powiedzieć coś, co jest dla mnie osobście też bardzo ważne, że w Polsce realne płace, nie te nominalne, realne płace w czasie, kiedy jestem premierem, wzrosły o 12 proc., przy inflacji dzisiaj 2 proc. Jest to najwyższy wzrost płac w Polsce od 26 lat” — powiedział premier rządu RP Donald Tusk.

Droga Koleżanko, Danielo Miczudo!

Z okazji Twego Dnia Urodzin składamy Ci wiązankę najserdeczniejszych życzeń.

Życzymy: Niech Dobry Bóg błogosławi i nieustannie obdarza Cię swoją łaską miłosierdzia, a Święta Matka Boża Ostrobramska niech Cię chroni i ciągle ma w swojej Matczynej opiece.

Także życzymy dobrego zdrowia, bo to jest fundamentalne, radości i miłości w sercu, pogody ducha. Wiele pięknych chwil, które będą najpiękniejsze i najmiłsze i zaferują Ci szczęście i dobrobyt — dzisiaj, jutro, zawsze... dobrych relacji w otoczeniu zaufanych Ci osób oraz subtelnej życzliwości ludzkich serc i gestu wyciągniętej dłoni.

Żyj pełnym życiem — najpiękniej jak umiesz i potrafisz, po prostu żyj i spełniaj się!

Zawsze o Tobie pamiętające koleżanki i koledzy

Liczba dnia

27,6 mld euro

wynosił

w końcu

ubiegłego roku dług litewskiego rządu. Stanowi to 38,3 proc. produktu krajowego brutto — wskaźnik ten był jednym z najniższych w Unii Europejskiej.

WYBORY Wezmą udział 2 nowe partie

W tegorocznych wyborach sejmowych będą mogły wziąć udział dwie nowe. Według informacji podanych przez Główną Komisję Wyborczą (VRK), dwie dotychczas nieaktywne w wyborach parlamentarnych partie będą miały taką możliwość. Po wyborach w 2020 roku powstały Związek Demokratów „Vardan Lietuvos” (pol. „W imię Litwy”) oraz partia „Nemuno Aušra” (pol. „Jutrzenka Nie-mna”). Kodeks wyborczy precyzuje, że nowe partie muszą zarejestrować się co najmniej 180 dni przed głosowaniem. Na Litwie działają obecnie 24 partie polityczne.

RELACJE LT-UE Przewodnicząca Sejmu w Hiszpanii

Przewodnicząca Sejmu Viktorija Čmilytė-Nielsen udała się w niedzielę 21 kwietnia do Hiszpanii na szczyt przywódców parlamentarnych UE. Na spotkaniu omówiła kwestie przywództwa kobiet, polityki zagranicznej, autonomii obronnej, wzmocnienia Unii Gospodarczej. Przywołała znaczenie współpracy międzynarodowej dla bezpieczeństwa kobiet, wezwała UE do działania. Spotkała się z królem Hiszpanii i innymi politykami.

OŚWIATA Mianowano nowego wiceministra

Tymczasowo pełniąca obowiązki ministra oświaty, nauki i sportu Monika Navickienė mianowała Ignasa Gaižiūnasa na stanowisko wiceministra edukacji. Nowy wiceminister będzie odpowie-

dzialny za kwestie edukacji ogólnej. Przed objęciem obowiązków odbierze wnioski od służb. Minister Gintautas Jakštas i wiceminister Ramūnas Skaudžiusis złożyli rezygnacje 9 kwietnia. Premier Ingrida Šimonytė wzięła urlop przed wyborami prezydenckimi, nie prezentując nominacji na stanowisko ministra edukacji. Urlop premier, co prawda z przerwami, potrwa do 10 maja. Prezydent Gitanas Nausėda powiedział, że ma nadzieję, że kierownictwo resortu zostanie utworzone w najbliższym czasie.

UKRAINA Ministrowie omówią wsparcie i rozszerzenie sankcji

Ministrowie Gabrielius Landsbergis i Laurynas Kasčiūnas omówią z partnerami z UE wsparcie dla Ukrainy oraz rozszerzenie sankcji wobec Rosji. Jak informuje MSZ, ministrowie udali się na spotkanie Rady Spraw Zagranicznych UE w Luksemburgu, aby omówić sytuację na froncie ukraińskim, wsparcie wojskowe dla Ukrainy oraz wykorzystanie rosyjskich aktywów na rzecz Ukrainy. Odbędą się też dyskusje o Bliskim Wschodzie, Iranie, bezpieczeństwie regionalnym oraz sytuacji humanitarnej w regionie. Planowane jest także omówienie konfliktu w Sudanie. Rada ds. Zagranicznych UE zajmuje się polityką zagraniczną, obroną, handlem i pomocą humanitarną.

SODRA 200 tys. osób nie opłaciło składek na ubezpieczenie zdrowotne

Około 200 tys. osób nie opłaciło składek na ubezpieczenie zdrowotne na Litwie, co skutkuje długiem wobec Sodry wynoszącym 234 mln euro. Zastępca dyrektora Sodry, Evaldas Mikutis, zauważa, że wielu dłużników nie informuje o wyjeździe za granicę, co sprzyja wzrostowi długu. Sodra podaje, że około 65-70 proc. kwoty jest zwracane w przypadku udokumentowanego ubezpieczenia w innym kraju UE. W 2023 r. odzyskano 16 mln euro, a w 2021 r. długi

wynosiły 180 mln euro. Liczba dłużników pozostaje stabilna, z nowymi osobami i spłacającymi. Składka PSD (lit. privalomasis sveikatos draudimas, obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne) dla samodzielnie ubezpieczających się wynosi 64,5 euro miesięcznie.

SEJM Biblioteki będą mogły przekazywać wycofane książki

Sejm zatwierdził zezwolenie bibliotekom na przekazywanie książek o wyczerpanych nakładach. Umożliwi to bibliotekom przekazywanie wycofanych książek osobom fizycznym i prawnym. Projekt nowelizacji ustawy o bibliotekach, zatwierdzony jednogłośnie przez 116 posłów, ma na celu wydłużenie życia książek oraz ograniczenie marnotrawstwa. Minister kultury będzie musiał jeszcze zatwierdzić procedurę przekazywania wycofanych z użytku publikacji.

FINANSE Banki zachęcane do kontaktowej obsługi klienta

Banki komercyjne zostały wezwane do znalezienia sposobów na obsługę klientów w oddziałach. Banki na Litwie, które osiągnęły zysk netto prawie miliard euro, zamykają punkty obsługi w regionach. Niektórzy posłowie i Bank Litwy krytykują brak tworzenia nowych oddziałów mimo wysokich zysków. Konserwatysta Antanas Čepionis zarzuca bankom brak inwestycji pomimo rosnących zysków. Według niego, rentowność banków rośnie, a usługi są coraz bardziej niedostępne dla ludności. Banki przyznają, że rośnie grupa klientów chcących kontaktu w punktach obsługi, mimo popularności usług cyfrowych. Kierownictwo Banku Litwy podkreśla konieczność spełnienia potrzeb klientów, szczególnie najbardziej wrażliwych grup społecznych. Litewskie Stowarzyszenie Bankowe uważa, że spadek liczby klientów odwiedzających oddziały powoduje zamknięcie punktów obsługi.

Z kolei szefowa stowarzyszenia Eivilė Čipkutė podkreśla zmieniające się nawyki korzystania z usług bankowych. Badania pokazują, że większość mieszkańców Litwy korzysta z usług cyfrowych, a liczba odwiedzających bank spada. Na Litwie obecnie działa 1 146 bankomatów, z czego 100 dodatkowych uruchomiono w 2022 r. dla lepszej dostępności. Istnieje również ponad 2 200 punktów „Perlas” do wypłaty gotówki oraz 4 tys. punktów do wypłaty gotówki w kioskach i sklepach.

WOJSKO Litwa przekazała „Albatrosa” dla Ukrainy

Litwa przekazała Ukrainie w sobotę, 20 kwietnia, lekki samolot szturmowy L-39ZA Albatros. Zdemontowany i przetransportowany przez litewskie wojsko, został przekazany ukraińskiej armii — informuje Ministerstwo Ochrony Kraju. Samoloty Albatros służyły litewskim siłom zbrojnym do szkolenia oficerów oraz pilotów, zarówno w dzień, jak i w nocy, w trudnych warunkach. W tym roku Litwa dostarczyła Ukrainie także amunicję, transportery opancerzone, systemy antydronowe, generatory, sprzęt zimowy, ciepłą odzież, amunicję do granatnika Carl Gustaf oraz systemy detonacji RISE-1.

SEJM Tamašunienė wąpi, aby projekt dot. mniejszości przeszedł

Utworzono nowy projekt ustawy o mniejszościach narodowych, jednak posłanka AWPL-ZChR Rita Tamašunienė wąpi, czy

zostanie on zaakceptowany. W Sejmie istnieje pięć projektów tej ustawy, ale żaden nie został jeszcze rozpatrzony. Posłanka uważa, że obecny czas na wniosek nie jest właściwy, ale Ministerstwo Sprawiedliwości broni projektu, podkreślając potrzebę kompleksowych ram prawnych dla mniejszości narodowych. Projekt gwarantuje swobodę korzystania z języka, kultury i mediów mniejszości narodowych. Dodatkowo, przewiduje, że zmiany w podziale okręgów wyborczych nie mogą wpływać na prawa obywatelskie osób należących do mniejszości narodowych.

ZDROWIE Tysiąc osób przebadano na cukrzycę

Ponad 1 tys. osób zostało już przebadanych w ramach akcji profilaktyki cukrzycy, rozpoczętej w sobotę 20 kwietnia na Litwie. Akcja, zorganizowana przez Narodowe Centrum Krwi (NKC), odbyła się m. in. w Wilnie, Mariampolu, Połędzie i Kiejdanach. U ok. 10 proc. osób zauważono podwyższony poziom glukozy, co może być objawem cukrzycy. Badania są przeprowadzane przez Narodowe Centrum Krwi, Litewskie Stowarzyszenie Cukrzyków i klub LIONS. Kampania profilaktyczna ma na celu wczesne wykrycie choroby oraz zapewnienie odpowiedniego leczenia. Testy poziomu glukozy będą kontynuowane w Kownie i Możejkach. Więcej informacji na stronie kraujodonoryste.lt. Profilaktyka cukrzycy jest istotna, biorąc pod uwagę globalne statystyki związane z tą chorobą. Międzynarodowa Federacja Diabetologiczna szacuje, że co dziesiąty dorosły na świecie jest dotknięty cukrzycą, często nieświadomie.

SEJM Nowe dni pamięci

Sejm przyjął trzy nowe dni okolicznościowe. Nowe święta to: 14 maja — Dzień Młodzieżowego Pracownika, 10 sierpnia — Dzień Szkoły Lituanistycznej i 15 listopada — Dzień Mecenatu. Ich

celem jest upamiętnienie i promocja pracy osób zajmujących się młodzieżą, edukacją Litwinów mieszkających za granicą oraz promowanie filantropii na Litwie. Dodanie tych dni ma na celu zwiększenie rangi i znaczenia tych dziedzin w społeczeństwie. Posłowie zdecydowali o przyjęciu poprawek do ustawy głosując większością 104 za, 1 przeciw, 4 posłów wstrzymało się od głosu.

UKRAINA Zamiast proszenia będzie oferowanie współpracy

Powinniśmy przejść od proszenia o pomoc do oferowania wzajemnie korzystnej współpracy — powiedział w poniedziałek sekretarz Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy (RBNiO) Ołeksandr Łytwynenko w wywiadzie dla agencji Interfax-Ukraina. „Co więcej, mamy wiele do zaoferowania naszym partnerom. I to oprócz faktu, że jesteśmy kluczowym dostawcą bezpieczeństwa w Europie” — oświadczył Łytwynenko, mając na myśli powstrzymanie przez Ukrainę agresywnych działań zbrojnych Rosji. „Fakt, że dano nam broń (na wojnę z Rosją), nie jest dobroczynnością. Ukraina jest jednym z największych laboratoriów na świecie w zakresie stosowania nowych form i metod walki zbrojnej, taktyki i nowych systemów. To bezcenne doświadczenie bojowe” — przekazał sekretarz RBNiO. „Nasi żołnierze walczą dziś nie tylko o Krym czy Donbas. Przede wszystkim walczą o Kijów, Dniepr, Zaporozże, Winnicę i Lwów. Walczą o to, by nasze miasta nie stały się Bachmutem, Awdijiwką czy Robotynem, które zostały wymazane z mapy” — podkreślił Łytwynenko. „Rosjanie nie planują ZSRR 2.0, ale powszechną Buczę. A ich przybycie oznacza śmierć setek tysięcy i cierpienie milionów. Chodzi o fizyczne przetrwanie” — zaznaczył sekretarz RBNiO.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, PAP, mat. pras. inf., wł.; Fot. Andrius Ufartas, Julius Kalinskas, ELTA
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

Wielomiliardowa pomoc USA dla Ukrainy. „Na przełom na froncie jednak trzeba zaczekać”

Antoni Radczenko

Amerykańska Izba Reprezentantów w minioną sobotę uchwaliła pakiet pomocy dla walczącej Ukrainy. „Kieruję się starą wojskową maksymą, że wolę wysłać naboje na konflikt za granicą, niż naszych chłopców, naszych żołnierzy na front” — oświadczył po głosowaniu spiker Mike Johnson. „Przyjęcie przez Kongres USA pakietu pomocy dla Ukrainy będzie dla Kremla potężnym sygnałem, że Stany Zjednoczone pozostaną u boku Ukrainy i nie stanie się ona drugim Afganistanem” — podziękował Ameryce Wołodymyr Zełenski.

ZMIANA NA FRONCIE?

Za pomocą Ukrainie głosowali wszyscy Demokraci. W przypadku kongresmanów Republikanów za pakietem zagłosowało mniej niż połowa, czyli 101 z 213. Po uchwaleniu w Kongresie ustawę ma zatwierdzić Senat oraz prezydent Joe Biden. Zgodnie z ustaleniami ustawa o pomocy dla Ukrainy opiewa na 60,8 mld dolarów, z czego 23 mld to środki na uzupełnienie ubytków w amerykańskim arsenale w wyniku darowania sprzętu Ukrainie, 13,8 mld ma pójść na zakup sprzętu dla Ukrainy, a 11,3 mld — na utrzymanie sił USA w regionie. Ponadto projekt daje prezydentowi uprawnienia do przekazania uzbrojenia o wartości niemal 8 mld dolarów w dodatku do około 4 mld, które wciąż ma do dyspozycji. Poza tym projekt przewiduje ponadto 9,5 mld wsparcia finansowego i gospodarczego dla Kijowa.

Zgodnie z przyjętym projektem administracja prezydenta powinna ustalić z Ukrainą warunki spłaty długu. Choć ustawa nie wyklucza, że prezydent USA może anulować dług.

Szef komisji ds. wywiadu w Senacie USA Mark Warner poinformował dzień po głosowaniu, że rakiety mogą być dostarczane na Ukrainę już od następnego tygodnia.

„Wszyscy sojusznicy muszą kontynuować pomoc Ukrainie” — zaznacza Gitanas Nausėda **Fot. Robertas Dačkus, lrp.lt**

— Nie oczekuję, że w najbliższym czasie nastąpi kardynalnym przełom. Tym niemniej czymś oczywistym jest to, że w tym roku Ukraincom będzie dużo łatwiej walczyć na froncie. Już od dawna strona ukraińska borykała się z brakiem broni i amunicji. Brak wsparcia ze strony Amerykanów, który obserwowaliśmy w ciągu ostatnich miesięcy, był bardzo odczuwalny na Ukrainie. Teraz sytuacja na pewno się zmieni, jednak na pewno nie warto oczekiwać w najbliższym czasie radykalnych zmian. Choć pomoc jest naprawdę duża i imponująca, ale nawet ona nie potrafi w najbliższych miesiącach zmienić sytuacji na froncie na korzyść Ukrainy — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” ekspert ds. wojskowości Egidijus Papečkys.

REAKCJA POLITYKÓW I F-16

Uchwalenie pomocy Ukrainie zostało pozytywnie odebrane przez polityków z krajów wspierających ten kraj. „To wielki krok ku zwycięstwu. Wszyscy sojusznicy muszą kontynuować pomoc Ukrainie” — zaznaczył prezydent RL Gitanas Nausėda. „Spikerze John-

sonie, dziękuję. Lepiej późno niż za późno. Mam nadzieję, że nie jest za późno dla Ukrainy” — napisał premier RP Donald Tusk. Szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen podkreśliła: „Ci, którzy wierzą w wolność i Kartę Narodów Zjednoczonych, będą nadal wspierać Ukrainę i jej naród”.

O ile w najbliższym czasie nie warto oczekiwać na spektakularne zwycięstwa na froncie, to z pewnością decyzja Kongresu znacznie wzmacnia potencjał Ukrainy.

— Dostawy broni to jedno, ale armia ukraińska powinna przeszkolić nowych żołnierzy. Na pewno pozytywnym aspektem jest to, że Ukraina dopełni swoje zapasy artylerii, naboju, systemów obrony przeciwlotniczej. Ukraincom daje to możliwość atakowania rosyjskiego zaplecza. Będą mogli atakować wojskową infrastrukturę, zaopatrzenia, magazyny, miejsca dyslokacji wojska, w ten sposób osłabiając rosyjski potencjał wojskowy. To w znaczny sposób może osłabić rosyjską ofensywę, która jest planowana na lato. To da czas Ukrainie, by wzmocnić swoje pozycje i przeprowadzić w przyszłości kontrofensywę.

6.>>

Obok obecnego pakietu, trzeba pamiętać, że jest decyzja o przekazaniu Ukrainie myśliwców F-16. Być może nas dziwi, że przekazanie trwa zbyt długo. Są jednak twarde zapewnienia, że tak się stanie. Poza tym na przeszkolenie pilotów trzeba czasu. Strona ukraińska powinna też wzmocnić obsługę lądową samolotów oraz ochronę samych lotnisk — tłumaczy Papečkys.

ODPOWIEDŹ ROSJI

Reakcja rosyjska na głosowanie w Kongresie była praktycznie natychmiastowa. Rzecznik prasowy Kremla Dmitrij Pieskow oświadczył, że pakiet pomocy jeszcze bardziej wzbogaci USA i zrujnuje Ukrainę. „Woj-skowa pomoc kijowskiemu reżimowi jest bezpośrednim finansowaniem działalności terrorystycznej” — dodała rzeczniczka prasowa rosyjskiego MSZ Marija Zacharowa. Były prezydent Dmitrij Midwiediew zapewnił, że mimo „60 mld krwawych dolarów” Rosja zwycięży, ponieważ po jej stronie „siła i prawda”.

Oprócz agresywnej retoryki, sądzi rozmówca naszego dziennika, Kreml nie jest w stanie nic zrobić w danej sytuacji.

— Rosja nie jest w stanie w jakiś szczególny sposób odpowiedzieć na decyzję Stanów Zjednoczonych. Jedyne co potrafi i z pewnością to

będzie robiła, to nadal będzie atakowała ukraińską infrastrukturę cywilną oraz energetyczną — podkreśla ekspert.

POMOC EUROPY

Stany Zjednoczone w sprawie dostarczania pomocy Ukrainie z pewnością odgrywają kluczową rolę. To nie oznacza, twierdzi nasz rozmówca, że rola Europy jest nieistotna. Kraje Unii Europejskiej ostatnio mocno zaangażowały się w rozwój własnego przemysłu zbrojeniowego.

Być może, dodaje ekspert, to nie dzieje się tak szybko, jak byśmy chcieli, tym niemniej to jest ważny element zarówno w zakresie dalszej pomocy Ukrainie, jak i bezpieczeństwa w regionie.

— Warto też zwrócić uwagę na pewien istotny szczegół. Mamy do czynienia z sytuacją, kiedy w kraju zaatakowanym, który jest mniejszy i posiada mniejsze zasoby, nie jest odczuwalny brak ani prowiantu, ani paliwa. Są wypłacane na czas emerytury i wynagrodzenia. To właśnie Europa wspiera ukraińską gospodarkę i ukraiński system finansowy. To jest bardzo ważne. Gdyby doszło do załamania się tych systemów, to sytuacja w Ukrainie byłaby o wiele gorsza. To na pewno negatywnie wpłynęłoby na motywację mieszkańców oraz nastroje społeczne — mówi Egidijus Papečkys. ■

Wilno: to mieszkańcy muszą zdecydować o ogrzewaniu

Podążając za przykładem innych samorządów i wznawiając sezon grzewczy w poniedziałek 22 kwietnia, przedstawiciel samorządu wileńskiego powiedział, że to sami mieszkańcy decydują, kiedy rozpocząć lub przerwać dostawę ciepła.

„Byłoby naprawdę dobrze, gdyby mieszkańcy sami podejmowali decyzje, to znaczy tyle, ile potrzebują i korzystają z ogrzewania. Teraz samorząd jest zmuszony do centralnego zarządzania rozpoczęciem i zakończeniem ogrzewania, mimo że to jest raczej decyzja mieszkańców” — powiedział Kęstutis Karosas, szef miejskiego Działu Energetyki.

Powiedział on, że tylko ok. 20 proc. wszystkich bloków mieszkalnych skorzystało z prawa do samodzielnego odnowienia dostaw ciepła, gdy pogoda ponownie się ochłodziła po wyjątkowo ciepłym początku kwietnia. W Wilnie sezon grzewczy został zawieszony w drugim tygodniu kwietnia. Władze miasta zdecydowały się przerwać sezon grzewczy z powodu ciepłej pogody i niezadowolonych mieszkańców.

Dostawy ciepła w budynkach mieszkalnych ze zmodernizowanymi punktami ciepłymi są włączane przez administratorów budynków lub wyznaczonych nadzorców systemu. Tymczasem mieszkańcy Starego Miasta mogą poczekać na dostawę ciepła do wtorku.

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Opr. A. K. na podst. BNS
Fot. Dainius Labutis, ELTA

Po olimpijskie laury z języka polskiego sięgają również uczniowie szkół podstawowych

Miłana Maciulewicz, uczennica klasy 8 Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie, zdobyła 3. lokatę w ogólnopolskiej V Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych.

Anna Pieszko

Zawody polonistyczne skierowane do uczniów klas siódmych i ósmych odbywały się 18–19 kwietnia w Warszawie/Konstancinie Jeziornej.

— Wychodzenie poza szkolną ławę, wydaje mi się, jest bardzo kształcące i rozwijające. Jest to też dobra okazja, by uzdolniona humanistycznie młodzież mogła się ze sobą spotykać, nawiązywać przyjaźnie z rówieśnikami z innych szkół — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” podkreśla polonistka Danuta Szejnicka, opiekunka polskiej grupy z Litwy.

W tegorocznej ogólnopolskiej V Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych w Warszawie na zaproszenie organizatorów wzięły udział laureatki X Miniolimpiady Języka Polskiego na Litwie. Litwę reprezentowało pięć uczennic: Kamila Siwicka z Progimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie (polonistka Bożena Ustjanowska), Lucyna Pietkiewicz z Progimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie (polonista Stanisław Stankiewicz), Kamila Ławrynowicz z Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie (polonistka Danuta Korkus), Miłana Maciulewicz z Gimnazjum im. Sz. Konarskiego w Wilnie (polonistka Lucyna Jaglińska) i Magdalena Galiń z Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach (polonistka Iwona Nowikiewicz).

— Przejście olimpiady wileńskiej na poziom ogólnopolski było naszą oddolną inicjatywą. Profesorowi Tomaszowi Chachulskiemu, który od pięciu lat organizuje Olimpiadę Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych w Polsce, zależało, żeby ta olimpiada została wciągnięta do olimpiad, które organizuje litewskie ministerstwo oświaty. Jednak

Miłana Maciulewicz z Wilna zdobyła III lokatę w ogólnopolskiej V Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych

pojawiły się pewne przeszkody, ponieważ na Litwie konkursy organizowane dla uczniów szkoły podstawowej nie są nazywane olimpiadami, dlatego postanowiliśmy zorganizować to własnymi siłami. Podczas Miniolimpiady polonistycznej, którą zorganizowało Stowarzyszenie Polonistów na Litwie, wytypowano najlepszych uczniów. Zapoznaliśmy nauczycieli z wymaganiami olimpiady w Polsce. Poloniści podjęli się tego wyzwania i przygotowali uczniów. Cieszymy się, że był to udany debiut — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi dr Irena Masojć z Akademii Edukacji Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

Udział w olimpiadzie zarówno dla uczestników, jak i ich nauczycieli był prawdziwym wyzwaniem.

— Zadania dla uczestników z Litwy były te same, jak dla uczestników z Polski. Test językowy był

niełatwy, ponieważ niektóre zagadnienia wykraczały poza naszą podstawę programową. Zadania były bardzo ciekawe, ale wymagały też od uczniów uruchomienia i wyobraźni, i wiedzy z różnych dziedzin gramatyki, ponieważ w jednym zadaniu uczniowie musieli wykazać się wiedzą z dziedziny i fonetyki, i słowotwórstwa — dodaje nasza rozmówczyni.

Żeby dostać się na finałowe zawody polonistyczne w Polsce, uczestniczki musiały pokonać dwa etapy eliminacji na Litwie, jeden z nich odbył się na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w Wilnie. Podczas zawodów centralnych w Warszawie uczestnicy musieli napisać rozprawkę i test językowy, następnie zakwalifikowane osoby musiały wygłosić wcześniej przygotowane przemówienie na jeden z podanych przez organizatorów tematów.

— Zdecydowałam wziąć udział w olimpiadzie, ponieważ chcę doskonalić poprawność językową, co dla mnie, jako Polki mieszkającej na Litwie, jest bardzo ważne. Chciałam też spróbować swoich sił. Warto było. Przy okazji zwiedziłam Warszawę i przekonałam się na własne oczy, jak duże i piękne jest to miasto. Zawarłam też nowe znajomości z innymi uczestniczkami olimpiady — mówi zdobywczyni III lokaty Miłana Maciulewicz z klasy 8b Gimnazjum im. Szymona Konarskiego w Wilnie.

W swojej rozprawce uczennica omawiała, w jaki sposób zaufanie wpływa na budowanie dobrych relacji pomiędzy bohaterami literackimi. Jak mówi, posługiwała się przykładami z lektur „Niesamowity dwór” Zbigniewa Nienackiego, „Szeptane” Pawła Beręsewicza i „Psa Baskerville’ów” Artura Conana Doyle’a.

8.>>

Przygotowując się do olimpiady uczniowie musieli zapoznać się również z innymi wybranymi tytułami Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel, Ewy Przybylskiej, Stanisława Lema, Aleksandra Dumasa, Emilii Kiereś, Rafała Kosika czy Joanny Chmielewskiej.

— Wybrany przeze mnie temat pisemny rozprawki dotyczył alternatywnych światów, które stwarza książka. W teście językowym i gramatycznym dostaliśmy zadania m.in. z przysłowiami, frazeologizmami, formantami językowymi. W części ustnej przygotowałam temat „Dziwność i niepokoje naszej rzeczywistości w »Opowiadaniach bizarnych« Olgi Tokarczuk” — re-lacjonuje Magdalena Galiń, uczennica 8c klasy Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach.

— Myślę, że warto brać udział w takich wydarzeniach. W Polsce mieliśmy wyjątkową okazję spotkania z pisarzem Pawłem Beręsewiczem i zadania mu pytań, zwiedziliśmy warszawską Starówkę, w tym Uniwersytet Warszawski. Udział w olimpiadzie na pewno dał mi nowe doświadczenia, dużo nowej wiedzy i znajomości. Bardzo mi się spodobało, a dziewczyny, które miałam szansę poznać, były naprawdę bardzo miłe — ocenia swój pobyt Magdalena.

Wyjazd uczestników olimpiady polonistycznej do Warszawy sfinansowała Ambasada RP w Wilnie, zaś organizatorzy w Polsce zapewnili warunki pobytu.

Olimpiada Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych (OLiJP-SP) została po raz pierwszy przeprowadzona w roku szkolnym 2019/2020. Historia tej inicjatywy nie jest więc tak długa, jak olimpiada dla uczniów szkół średnich, nieprzerwanie prowadzona od ponad pięćdziesięciu lat. Obie olimpiady są prowadzone przez Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk (IBL PAN), a inicjatywa skierowana do młodszych uczniów korzysta z wieloletnich doświadczeń OLiJP.

Olimpiada Literatury i Języka Polskiego dla Szkół Podstawowych to przedsięwzięcie edu-

■ Wyjątkowe spotkanie z pisarzem Pawłem Beręsewiczem

cyjne, które ma na celu wspieranie wszechstronnego odbioru, analizy i interpretacji tekstów kultury oraz umiejętności budowania spójnej wypowiedzi ustnej i pisemnej.

W roku 2022/2023 OLiJP-SP zyskała międzynarodowy charakter, gdy uczniowie spoza Polski również wzięli udział w tej inicjatywie, w ramach Konkursu Literatury i Języka Polskiego dla Uczniów Szkoły Podstawowej realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą

we współpracy z Komitetem Głównym Olimpiady Literatury i Języka Polskiego.

W bieżącym roku szkolnym dzięki staraniom Stowarzyszenia Polonistów na Litwie oraz Uniwersytetu Witolda Wielkiego w OLiJP-SP po raz pierwszy wzięła udział pięciosobowa grupa uczniów z Litwy. ■

Fot. Danuta Szejnicka,
Bożena Ustjanowska

TVP
WILNO

■ Uczestnicy olimpiady polonistycznej mieli też okazję zwiedzić stolicę Polski

Polsko-litewskie ćwiczenia: 1,5 tys. żołnierzy sprawdza, jak bronić przesmyku suwalskiego

Honorata Adamowicz

Głównym celem tych ćwiczeń jest sprawdzenie obrony przesmyku suwalskiego w razie zagrożenia, scenariusza obronnego opartego na polsko-litewskim planie Orsza.

— Ćwiczenia te poprawiają naszą współpracę z Polską. Ostatnio pojawiło się wiele pytań o to, czy Polska będzie bronić Litwy, a jeśli tak, to w jaki sposób, i w pewnym sensie te ćwiczenia są odpowiedzią — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” członek sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony, Raimundas Lopata.

Według danych litewskiej armii w ćwiczeniach wojskowych Brave Griffin 24/II przy granicy z Polską bierze udział 1,5 tys. żołnierzy i prawie 200 jednostek sprzętu wojskowego. W ćwiczeniach biorą udział także wojskowi z USA i Portugalii. Manewry wojskowe zamierzają oglądać prezydenci obu krajów, Gitanas Nausėda i Andrzej Duda.

„NAJWYŻSZY PRIORYTET I NAJWIĘKSZE ZNACZENIE”

— Dla Litwy każde wojskowe ćwiczenie z jakimkolwiek międzynarodowym partnerem wiele znaczy. Dzięki takim wspólnym ćwiczeniom Litwa może osiągnąć większą interakcję, lepsze wzajemne zrozumienie, większą integrację zarówno w wymiarze wojskowym, jak i politycznym. Dla nas każde takiego typu manewry są bardzo ważne, zwłaszcza takie ćwiczenia między dwoma krajami i z tak ważnym partnerem strategicznym i sąsiadem jak Polska. Oczywiście nasze i ich wyzwania w zakresie bezpieczeństwa są bardzo podobne, a nasze bezpieczeństwo jest bezpośrednio powiązane z ich bezpieczeństwem, ponieważ mamy wspólną granicę. Ćwiczenia te mają najwyższy priorytet i największe znaczenie.

20 kwietnia na Litwie, w okolicach Druskienik, Oli-ty i Oran, rozpoczęły się tygodniowe polsko-litewskie ćwiczenia wojskowe Brave Griffin 24/II.

W ćwiczeniach wojskowych Brave Griffin 24/II bierze udział 1,5 tys. żołnierzy i prawie 200 jednostek sprzętu wojskowego

Fot. ilustracyjne, Sztab Generalny Wojska Polskiego

Chciałbym, aby takie ćwiczenia odbywały się jak najczęściej — powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Andrius Mazuronis, członek sejmowego Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony.

WRAŻLIWY OBSZAR

W komunikacie litewskiego wojska zaznaczono, że głównym celem manewrów Sojuszu Północnoatlantyckiego, które na Litwie potrwać do końca czerwca, jest sprawdzenie planów obronnych zatwierdzonych podczas ubiegłorocznego szczytu NATO, który odbył się w Wilnie, oraz wysłanie jasnego sygnału o silnej determinacji i zaangażowaniu członków NATO we wzajemną obronę.

— Korytarz suwalski jest miejscem, gdzie istnieje potrzeba wzajemnej i bardzo bliskiej interakcji z obu stron. Nie jest tajemnicą, że dowództwo wojskowe NATO zidentyfikowało korytarz suwalski jako jeden z najbardziej wrażliwych

obszarów podatnych na zagrożenia. Moim zdaniem każde ćwiczenie dotyczące obrony tak ważnego miejsca jest niezwykle przydatne — zaznacza Mazuronis.

REAKCJA NA NAPAŚĆ ROSJI NA UKRAINĘ

Ćwiczenia Brave Griffin 24/II rozpoczęły na Litwie cykl szkoleniowy NATO Steadfast Defender, które odbywają się w różnych państwach Europy. To są jedne z największych ćwiczeń od czasów zimnej wojny.

Ćwiczenia Steadfast Defender 2024 są reakcją Sojuszu Północnoatlantyckiego na napaść Rosji na Ukrainę w 2022 r. i rosyjskie groźby pod adresem państw NATO. Mają zweryfikować zdolność Sojuszu do szybkiej mobilizacji i transportu wojsk amerykańskich w celu wzmocnienia obronności Europy. Manewry są przeprowadzane na obszarze od Atlantyku po wschodnią flankę NATO. ■

Polskie zespoły wystąpią podczas jubileuszowej edycji Święta Pieśni

Justyna Giedrojc

W ramach tegorocznej edycji święta pod hasłem „Kad giria žaliuotų” (pol. „Żeby się puszcza zieleniła”) zaplanowano 14 wydarzeń artystycznych, z udziałem blisko 40 tys. uczestników. Święto Pieśni odbędzie się w terminie 29 czerwca — 6 lipca.

Otwarcie jubileuszowej edycji, z udziałem 4 tys. uczestników, odbędzie się 29 czerwca o godz. 18.00 w Kownie. Właśnie tam w 1924 r. miało miejsce pierwsze Litewskie Święto Pieśni. Impreza zakończy się 6 lipca w wileńskim parku Zakret (Vingis) uroczystym koncertem, w finale którego zabrmi pieśń „Kad giria žaliuotų”. „Będzie to jubileusz, który przeżyjemy jeden jedyny raz” — zapowiedział minister kultury Simonas Kairys.

REKORDOWA LICZBA UCZESTNIKÓW

Wilno przyjmie rekordową liczbę uczestników — 37 tys. Wystąpi m.in. dziecięcy chór łączony, składający się z 800 chórzystów z całej Litwy. Dzieci raz na miesiąc przyjeżdżają do Wilna na próby. Właśnie w stolicy odbędzie się większa część koncertów.

„Taka liczba gości nie stanowi żadnego problemu, wręcz odwrotnie. Po szczycie NATO doszliśmy do wniosku, że możemy sobie ze wszystkim poradzić, w razie potrzeby nawet zorganizować Igrzyska Olimpijskie” — uważa stołeczny mer Valdas Benkunskas.

Zaznaczył też, że Święto Pieśni będzie największym tegorocznym wydarzeniem. Ponad 2 tys. uczestników wydarzenia przyjedzie z 21 państw. Z 14 koncertów aż 10 będzie darmowych.

„Rozważamy możliwość zainstalowania w mieście ekranów, żeby wszyscy razem mogli oglądać występy zespołów i razem świętować jubileusz” — poinformował dyrektor Święta Pieśni Saulius Liausa.

Święto Pieśni na Litwie obchodzi jubileusz 100-lecia. W jubileuszowej edycji udział wezmą polskie zespoły artystyczne z Wilna i Wileńszczyzny.

ZESPOŁY Z WILEŃSZCZYZNY

W tegorocznym wydarzeniu udział weźmie siedem polskich zespołów artystycznych: Polski Zespół Artystyczny „Wilia”, Zespół Pieśni i Tańca „Wilenka”, Reprezentacyjny Polski Zespół Pieśni i Tańca „Wileńszczyzna” im. Gabriela Jana Mincewicza, ZTL „Perła”, Zespół Muzyczny „Melodia”, zespół taneczny „Przyjaźń” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Troczanie”.

Chórzyści i tancerze w całym kraju szykują się do występów.

TRWAJĄ INTENSYWNE PRÓBY

Intensywne próby odbywają także zespoły „Wilia”.

— W święcie wezmą udział zarówno chór jak i grupa taneczna. Dla chórzystów udział w takim wydarzeniu jest wielkim wyzwaniem — powinni nauczyć się na pamięć ponad 20 utworów w języku litewskim — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Renata Brasel,

kierowniczka artystyczna i chórmistrzyni Polskiego Zespołu Artystycznego „Wilia”.

„Wilia” wystąpi w Parku Górnym w ramach koncertu „Drzewo życia”. Bilety na ten wieczór zostały wyprzedane w ciągu trzech dni.

— Zgodnie z koncepcją organizatorów narodowe drzewo życia stanowią cztery żywioły — ogień, woda, powietrze i ziemia. Właśnie te żywioły spotkają się podczas teatralizowanego widowiska, w którym weźmiemy udział. Razem z innymi zespołami chórzyci wykonają litewskie pieśni ludowe oraz utwory współczesnych litewskich kompozytorów. W kompozycjach tanecznych udział wezmą nasi tancerze. Wiliowcy wystąpią w dzukijskich strojach ludowych — dzieli się ciekawostkami Renata Brasel.

Zaznacza, że udział w Święcie Pieśni, a szczególnie w jubileuszowej edycji jest dla zespołu nie tylko poważnym wyzwaniem, ale też ogromnym zaszczytem. ■

Jubileuszowa impreza zakończy się 6 lipca w wileńskim parku Zakret (Vingis)
Fot. Dainius Labutis, ELTA

Raport Państwowej Inspekcji Językowej: „Alarmująca inwazja języka rosyjskiego”

„2023 był gorącym rokiem dla Państwowej Inspekcji Językowej. W wyniku rosyjskiej agresji na Ukrainę zauważalnie zmieniła się sytuacja socjolingwistyczna, a w przestrzeni publicznej znacznie się zwiększyło używanie języka rosyjskiego. Oczywiście stało, że Litwa nie posiada skutecznej strategii i możliwości integracji cudzoziemców, co popycha ukraińskich uchodźców w obszar języka rosyjskiego” — konstatuje się na wstępie corocznego sprawozdania z działalności Państwowej Inspekcji Językowej za ubiegły rok.

W raporcie stwierdza się, że brakło woli politycznej do podejmowania zasadniczych, długoterminowych decyzji w polityce językowej, w związku z czym w Sejmie „kurzy się projekt ustawy konstytucyjnej o języku państwowym”.

Jak twierdzi raport, do refleksji skłaniają badania naukowe — w monografii „Socjolingwistyczna panorama Litwy” opublikowane zostało badanie prof. Lorety Vilkienė. Wskazuje się w nim, że liczba respondentów, którzy uważają litewski za najbardziej potrzebny język, spadła o ok. 40 punktów procentowych w latach 2010–2020 (z 66,43 do 24,89). „Czy nasza odporność kulturowa rzeczywiście będzie wystarczająca, aby przeciwdziałać alarmującej inwazji języka rosyjskiego, gdy własny język staje się mało potrzebny?” — pytają autorzy rocznego sprawozdania Inspekcji Językowej.

W 2023 r. Inspekcja Językowa przeprowadziła 50 kontroli różnych instytucji, w których sprawdzano, czy dokumentacja jest prowadzona w języku państwowym, pod względem poprawności językowej zbadano 120 audycji radiowych i telewizyjnych, 145 portali internetowych, 66 tytułów prasowych, 30 książek, 20 publikacji reklamowych, 6 kontroli napisów w przestrzeni publicznej. Ponadto 11-osobowy zespół inspekcji przeprowadził 1 004 konsultacje telefoniczne i mailowe oraz rozpatrzył 102 skargi.

Litwa ratyfikowała Konwencję ramową o ochronie mniejszości narodowych, która przewiduje, że w miejscowościach, które zamieszkuje duża diaspora mniejszości narodowej, powinny być napisy w dwóch językach **Fot. M. P.**

UCHODŹCZY Z UKRAINY A JĘZYK ROSYJSKI

Uwaga Inspekcji ogniskowała się w ubiegłym roku wokół uchodźców z objętej wojną Ukrainy. 83 419 — tyłu Ukraińców znalazło schronienie na Litwie według danych z połowy stycznia 2024 r. Zgodnie z rozporządzeniem rządu z marca 2022 r. są oni zwolnieni z wymogów biegłej znajomości języka państwowego na okres do 24 miesięcy od dnia nadania statusu uchodźcy. Zwiększyła się też liczba nowych migrantów z Białorusi (60 tys.) i Rosji (16 tys.), co zwiększyło rozpowszechnienie języka rosyjskiego, „używanego szczególnie często w Wilnie”.

W raporcie zamieszczone zostały wyniki badań Centrum Studiów nad Europą Wschodnią: prawie 90 proc. Ukraińców przebywających na Litwie ma zamiar uczyć się języka państwowego, ale jednym z najważniejszych problemów adaptacyjnych, na które wskazują, jest „niewystarczająca dostępność kursów językowych”. Ponadto część kursów jest bardzo droga, dla większości nieosiągalna, wielu skarży się na niską jakość kursów.

Jak informuje się, w celu integracji imigrantów, pod koniec 2023 r.

na polecenie minister opieki społecznej i pracy powołano międzynarodową grupę roboczą, której zadaniem było przygotowanie do 31 marca 2024 r. planu działania w celu zapewnienia używania języka państwowego w sferze publicznej. „W momencie sporządzenia raportu żaden z założonych celów nie zaczął być realizowany” — stwierdza się w sprawozdaniu.

NAPISY PUBLICZNE W JĘZ. POLSKIM

Na celowniku Inspekcji Językowej znalazły się nazwy miejscowości Biełiszki i Orzełówka w rej. wileńskim, gdzie zostały zamieszczone tablice informacyjne z nazwami miejscowości po polsku.

„Mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz nie zastosował się do zarządzenia Inspekcji i 21 czerwca złożył skargę do Litewskiej Komisji ds. Sporów Administracyjnych. Komisja uchyliła zarządzenie Inspekcji. Inspekcja odwołała się od tej decyzji do Wileńskiej Izby Regionalnego Sądu Administracyjnego. Sprawa administracyjna toczy się obecnie w sądzie” — informuje się w raporcie.

12.>>

Polskie napisy stały się przedmiotem uwagi Inspekcji również w rej. sołecznickim.

„12 września wydano pisemny nakaz J. Wilkańcowi, szefowi Straży Pożarnej rejonu sołecznickiego, który został zobowiązany, aby publiczne napisy na budynku Straży Pożarnej w Butrymańcach były tylko w języku państwowym. Nakaz inspekcji został zaskarżony w Wileńskiej Izbie Regionalnego Sądu Administracyjnego. 31 października sąd oddalił skargę Wilkańca” — stwierdza się w raporcie.

Do sądu w 2022 r. trafiła również sprawa polskich tabliczek informacyjnych w centrum Sołecznik, które wskazywały kierunek do samorządu, Centrum Kultury, Gimnazjum im. J. Śniadeckiego, stacji autobusowej, parku miejskiego i szpitala. Administracja rejonu sołecznickiego argumentowała w sądzie, że tabliczki mają na celu informowanie osób narodowości polskiej i są oznaką szacunku dla innego państwa, dlatego nie powinny podlegać wymogom dotyczącym używania języka państwowego. Obecnie sprawa znalazła się w Najwyższym Sądzie Administracyjnym Litwy w postępowaniu odwoławczym, a ostateczne orzeczenie sądu nie zostało jeszcze wydane.

NAPISY PUBLICZNE PO ANGIELSKU

Kilka razy do roku inspekcja sprawdza napisy w przestrzeni publicznej Wilna. „Coraz więcej firm wybierało nie tylko nielitewskie nazwy, ale także informacje o świadczonych usługach lub towarach w języku obcym, głównie angielskim” — stwierdza się w raporcie. „W ubiegłym roku stwierdzono 30 takich naruszeń” — napisano. Szefowie firm otrzymali pisemne upomnienie i nakaz zamieszczenia informacji w języku litewskim. M.in. w maju stwierdzono, że w restauracji Meatbusters informacja publiczna jest tylko w języku angielskim. Szefowi spółki wskazano, by usunął naruszenie. Wymóg nie został spełniony, a w sierpniu nakaz in-

spekcji został zaskarżony do sądu. Sprawa jest w toku.

PRYWATNA PLACÓWKA OŚWIATOWA
A JĘZYK PAŃSTWOWY

W sądzie wyładowała również sprawa prywatnej placówki oświatowej — Wileńskiej Szkoły Międzynarodowej. „W trakcie kontroli ustalono, że Wileńska Międzynarodowa Szkoła zatrudnia 18 pracowników — dyrektora oraz wicedyrektora oraz 16 nauczycieli, którzy nie zdali państwowego egzaminu językowego II kategorii” — informuje raport.

Dyrektorka szkoły Rebecca Lynn Toth Juras, nie zgadzając się z nakazem złożenia egzaminu państwowego, złożyła skargę do Wileńskiego Okręgowego Sądu Administracyjnego, podkreślając, że osoby pracujące w sektorze prywatnym nie powinny podlegać wymogom znajomości języka państwowego.

Obecnie skargę rozpatruje Najwyższy Sąd Administracyjny Litwy.

USTAWA O JĘZYKU PAŃSTWOWYM
A EUROPEJSKIE AKTY PRAWNE

W sierpniu 2023 r. Inspekcja Językowa rozpatrzyła wniosek SA Oro Navigacija o wyjaśnienie, czy

kontrolerzy ruchu lotniczego zapewniający poruszanie się drogą powietrzną są zobowiązani do zapewnienia świadczenia takich usług w języku państwowym. „Na Litwie, oprócz krajowych aktów prawnych, istnieją jednak również akty prawne Unii Europejskiej, które mają pierwszeństwo i mogą być stosowane bezpośrednio lub wdrażane w drodze ustawodawstwa krajowego” — wyjaśnia się w raporcie. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady muszą być stosowane we wszystkich krajach UE i mieć wyższą moc prawną w hierarchii aktów prawnych niż ustawodawstwo krajowe, a zatem w przypadku kolizji przepisów należy przestrzegać przepisów (rozporządzeń) UE.

Państwowa Inspekcja Językowa jest instytucją budżetową utworzoną przez rząd RL, podległą Ministerstwu Kultury i odpowiedzialną przed Państwową Komisją Języka Litewskiego. Do najważniejszych zadań inspekcji należy „ochrona praw językowych obywateli Litwy, nadzór nad przestrzeganiem Ustawy o języku państwowym, uchwał Państwowej Komisji Języka Litewskiego oraz innych aktów prawnych dotyczących używania języka państwowego”. ■

Opr. A.P.

Ostatnio w litewskiej przestrzeni publicznej znacznie się zwiększyło używanie języka rosyjskiego (ogłoszenie po lit. „W tym dziale rozmawiajmy po ukraińsku i rosyjsku”) Fot. Rimi.lt

Światowy Dzień Książki: lektura papierowa nadal jest wielką wartością

Od 29 lat, z inicjatywy UNESCO, jest obchodzony Światowy Dzień Książki. Ludzie czytają bardzo różne książki, twierdzi właściciel księgarni Elephas Gerard Łatkowski, ale z pewnością literatura dziecięca cieszy się dużą popularnością.

Antoni Radczenko

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, który przypada na 23 kwietnia, jest obchodzony od 1995 r. Celem święta jest promocja czytelnictwa, edytorstwa oraz ochrona praw autorskich.

— Czytelnictwo nie umarło i nie umrze. Książka papierowa nadal jest wartością. Podobnie, jak płyta winylowa — oświadczył „Kurierowi Wileńskiemu” Gerard Łatkowski, który od kilkudziesięciu lat wraz z żoną Dorotą prowadzi polską księgarnię Elephas w Wilnie.

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Problem czytelnictwa to nie tylko problem wydawnictw i dystrybutorów. 14 września 2023 r. Parlament Europejski, prawie jednogłośnie, przyjął rezolucję „Przyszłość europejskiej branży księgarskiej”. W rezolucji podkreślono, że branża księgarska jest jednym z największych sektorów kultury w UE, który zatrudnia około 500 tys. osób.

W dokumencie europosłowie zaapelowali do krajów członkowskich „o uznanie książek za dobro podstawowe oraz o podjęcie działań na szczeblu krajowym w celu dalszego promowania czytelnictwa od najmłodszych lat”. „Mając na uwadze, że książki odgrywają zasadniczą rolę w naszych społeczeństwach jako nieocenione źródło wiedzy, edukacji, kultury, informacji i rozrywki oraz istotny sposób ochrony i upowszechniania wartości UE, jej różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego” — podkreślono w rezolucji.

Europosłowie zaznaczyli, że ważne jest nie tylko promowa-

■ Bardzo dużo sprzedajemy literatury dziecięcej — mówi Gerard Łatkowski

nie czytelnictwa wśród osób młodych, ale również ważną rzeczą jest dostęp do książek dla osób z niepełnosprawnością. W dokumencie podkreśla się, że Komisja Europejska oraz państwa unijne muszą zwiększyć budżety dla bibliotek na zakup książek oraz na wsparcie księgarń w mniejszych miejscowościach.

ZAPOTRZEBOWANIE NA KSIĄŻKI

Księgarnia Elephas obecnie znajduje się w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Wcześniej znajdowała się na ulicy Olandų, nieopodal kościoła św. Piotra i Pawła. Gerard Łatkowski podkreśla, że zmiana lokalizacji z pewnością dodatnio wpłynęła na liczbę sprzedanych książek. Często ludzie, którzy przychodzą na odbywające się w DKP imprezy, zaglądają również do księgarni.

— Teraz siedzimy w piwnicy. Kiedy ruszyła przebudowa Domu

Kultury Polskiej, to od roku nasza księgarnia jest w pokoju 005, a nie w holu, jak wcześniej. Zmiana oczywiście wpłynęła na liczbę klientów. Teraz na pewno mamy mniej. To znaczy są ci, którzy specjalnie przychodzą do księgarni, ale mniej jest tych, którzy trafiali do nas przypadkowo. Tym niemniej z pewnością można stwierdzić, że ludzie potrzebują książek. Poza tym prowadzimy sprzedaż wysyłkową — wytłumaczył sytuację rozmówca.

Prawdopodobnie od czerwca księgarnia znowu będzie znajdowała się obok wejścia do sali koncertowej DKP.

WILEŃSKI CZYTELNIK LUBI BARDZO RÓŻNĄ LITERATURĘ

— Trudno wskazać jeden gatunek, każdy ma własne upodobania. Ktoś preferuje literaturę romantyczną, ktoś lubi życiorysy, ktoś kryminały.

14.>>

Bardzo dużo sprzedajemy literatury dziecięcej. To są zarówno lektury szkolne jak i bajki. Są klienci, którzy bardzo dobrze śledzą nowinki w świecie książkowym. Dla takich osób Nobel czy polska nagroda Nike mają duże znaczenie. Więc przychodzą i zamawiają. Poza tym też sami nabywamy takie książki — oświadczył właściciel Elephasa.

Od upodobań klientów zależy strategia księgarni.

— Po pierwsze, wiemy, jakich książek potrzebują w szkołach. Po drugie, śledzimy też we własnym zakresie, co się ukazało nowego i ciekawego. Po trzecie, bierzemy coś na zapas, aby asortyment był bardziej różnorodny. Czym jest więcej książek, tym ludzie mają większy wybór — zaznaczył Gerard Łatkowski.

Księgarnia Elephas obecnie znajduje się w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. Wcześniej znajdowała się na ulicy Olandy, nieopodal kościoła św. Piotra i Pawła. Gerard Łatkowski podkreśla, że zmiana lokalizacji z pewnością dodatnio wpłynęła na liczbę sprzedanych książek.

■ Polska księgarnia Elephas znajduje się w Domu Kultury Polskiej w Wilnie

HISTORIA KSIĄŻKI

UNESCO ustanowiło Światowy Dzień Książki i Praw Autorских na 23 kwietnia, ponieważ w tym dniu, w roku 1616, zmarli Miguel de Cervantes oraz William Szekspir. Poza tym od roku 2001 UNESCO poszczególnym miastom nadaje tytuł Światowej Stolicy Książki. Tytuł jest swoistym wyróżnieniem dla miasta, które najlepiej przygotowało program promujący książki i czytelnictwo. Tytuł nadaje specjalnie powołana komisja, którą tworzą przedstawiciele Międzynarodowego Stowarzyszenia Wydawców, Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich oraz Międzynarodowej Federacji Sprzedawców Książek. Pierwszą stolicą był Madryt. W roku bieżącym Światowa Stolica Książki znajduje się w Strasburgu. W 2016 r. stolicą został Polski Wrocław.

Książka i literatura towarzyszą ludzkości od tysiącleci. Prawdziwa rewolucja dokonała się po tym, jak Johannes Gutenberg wynalazł pierwszą przemysłową metodę druku. Pierwszą książką, którą wydał w tej metodzie, była Biblia. Pierwsza drukowana książka na ziemiach polskich, „Almanach Cracoviense ad annum 1474”, została wydana w Krakowie w 1473 r. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Litwa kupi pociągi od Stadler Polska

LTG Link, spółka transportu pasażerskiego należąca do Kolei Litewskich (lit. Lietuvos geležinkeliai, LTG), podpisała umowy kredytowe o wartości 200 mln euro z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym (NIB) i Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) na zakup pociągów. Łącznie ma być zakupionych 15 pociągów od Stadler Polska, spółki zależnej szwajcarskiego producenta Stadler Rail.

„NIB i EBI udzielą pożyczek w wysokości 100 mln euro każda na sfinansowanie 9 pociągów elektrycznych i 6 pociągów akumulatorowych, które zastąpią około jednej trzeciej floty pociągów pasażerskich” — zapowiada LTG. LTG Link ogłosiło w czerwcu 2023 r., że kupi 15 nowych pociągów elektrycznych i akumulatorowych od Stadler Polska za 226,5 mln euro i podpisało umowę kupna-sprzedaży. LTG podało wówczas, że pierwsze pociągi powinny dotrzeć na Litwę w 2025 r., a pasażerowie powinni podróżować nimi już w połowie 2026 r., a wszystkie 15 pociągów powinno kursować w 2027 r.

Stadler Polska zobowiązał się również do zapewnienia wsparcia technicznego, konserwacji i części zamiennych do 2037 r. Ponadto umowa przewiduje, że LTG Link będzie w stanie zakupić więcej pociągów, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Opr. A.K. na podst. BNS

Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

Sytuacja gospodarcza w kraju polepsza się, ale nie wszyscy mieszkańcy to odczuwają

Honorata Adamowicz

Badanie przeprowadzone w marcu przez spółkę Baltijos tyrimai na zlecenie agencji informacyjnej ELTA wykazało, że 23 proc. mieszkańców Litwy w wieku 18 lat i starszych uważa, że sytuacja na Litwie zmierza ostatnio w pozytywnym kierunku, podczas gdy trzech na czterech (76 proc.) twierdzi, że sytuacja w naszym kraju się pogarsza. Tymczasem eksperci twierdzą, że gospodarcza sytuacja w kraju polepsza się i dane badania nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej sytuacji na Litwie.

— Reprezentatywne badania regularnie przeprowadzane przez Państwową Służbę Danych pokazują, że zaufanie mieszkańców Litwy do ich osobistej sytuacji finansowej i sytuacji gospodarczej kraju jest prawie najwyższe w historii Litwy i jedno z najwyższych w Unii Europejskiej — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Nerijus Mačiulis, główny ekonomista Swedbanku.

Jak pokazuje badanie, na ostrzeżenie przez ludzi tego, czy sytuacja w ich kraju zmieniła się ostatnio na lepsze, czy na gorsze, największy wpływ ma ich ocena sytuacji gospodarczej.

BADANIE NIE ODZWIERCIEDLA RZECZYWISTEJ SYTUACJI NA LITWIE

— Biorąc pod uwagę, że inflacja na Litwie jest obecnie najniższa w Unii Europejskiej. W marcu wyniosła dokładnie zero, podczas gdy średni wzrost płac jest nadal bliski 10 proc. i jest jednym z najszybszych w Unii Europejskiej. Stopa bezrobocia jest bardzo niska, co oznacza, że każdy, kto chce i może pracować, z pewnością

Według ekspertów, gospodarka Litwy idzie w dobrym kierunku. Tymczasem aż 76 proc. mieszkańców są zupełnie innego zdania. Sytuację komentują ekonomista Nerijus Mačiulis i Gediminas Šimkus, prezes zarządu Banku Litwy.

znajdzie pracę. Moim zdaniem badanie to nie odzwierciedla w pełni rzeczywistej sytuacji na Litwie — zaznaczył główny ekonomista Swedbanku.

Jak poinformowano nas w Banku Litwy liczba ludności naszego rośnie, podobnie jak liczba zatrudnionych, która jest bliska 1,5 miliona, najwyższa od czasu globalnego kryzysu finansowego w latach 2008-2009. Wpływ na to mają znaczące zmiany w trendach migracyjnych. W 2023 r. więcej obcokrajowców i Litwinów przybyło na Litwę niż z niej wyjechało.

WYNAGRODZENIA NA LITWIE ROSNĄ SZYBCIEJ NIŻ CENY

— Sytuacja na rynku pracy nadal jest dobra dla pracowników. Średnie płace w kraju rosną znacznie szybciej niż ceny.

Nerijus Mačiulis
Fot. Dainius Labutis, ELTA

W ubiegłym roku średnie płace wzrosły o 12,6 proc., podczas gdy średnia roczna inflacja wyniosła 8,7 proc. Innymi słowy, siła nabywcza konsumentów wzrasta.

17.>>

To, że sytuacja w kraju polepsza się, uważa 36 proc. młodych ludzi poniżej 30. roku życia Fot. Marian Paluszkiwicz

16.>>

Oczekuje się, że konsumpcja prywatna, która w ubiegłym roku zmniejszyła się o około 1 proc., w tym roku wzrośnie o 3 proc. Stopa bezrobocia pozostanie niemal niezmienną w porównaniu do ubiegłego roku i wyniesie w tym roku około 7 proc. — poinformowano nas w Banku Litwy.

OŻYWIENIE GOSPODARCZE W DRUGIEJ POŁOWIE ROKU

Bank Litwy prognozuje ożywienie gospodarcze w drugiej połowie tego roku, po czym gospodarka spowolni. Największym wyzwaniem jest to, że aktywność gospodarcza jest głównie tłumiona przez nieodzyskany poziom popytu na rynkach eksportowych i ograniczony reeksport.

— Jednak litewska gospodarka nadal pozostaje w tyle za swoją długoterminową dynamiką wzrostu. Ma potencjał, aby w tym roku rosnąć około dwa razy szybciej niż prognozowano. Będziemy w stanie doprowadzić gospodarkę do normalnego poziomu tylko wtedy, gdy ożywienie konsumpcji i inwestycji sektora publicznego zostanie uzupełnione innymi, kluczowymi czynnikami rozwoju gospodarczego, tj. przemysłem i eksportem — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Gediminas Šimkus, prezes zarządu Banku Litwy.

MŁODZIEŻ OCENIA SYTUACJĘ BARDZIEJ OPTYMISTYCZNIE

Według sondażu przeprowadzonego przez Baltijos tyrimai liczba osób, które uważają, że sytuacja w kraju pogorszyła się w ciągu ostatniego miesiąca, wzrosła o 9 punktów procentowych. Sondaż wykazał, że 23 proc. mieszkańców Litwy w wieku 18 lat i starszych uważa, że sytuacja na Litwie w ostatnim czasie ogólnie się poprawiła, podczas gdy trzech na czterech (76 proc.) twierdzi, że sytuacja się pogorszyła.

To, że sytuacja w kraju polepsza się, uważa 36 proc. młodych ludzi poniżej 30 roku życia. Podobnie uważają mieszkańcy dużych miast

Gediminas Šimkus
Fot. Marius Morkevičius, ELTA

(30 proc.), respondenci z wyższym wykształceniem (32 proc.) i osoby z wysokim miesięcznym dochodem rodzinnym (ponad 2 000 euro) (34 proc.). Również młodzi ludzie uczący się (37 proc.) i osoby o prawicowych poglądach (34 proc.).

Osoby w wieku powyżej 50 lat (82 proc.), mieszkańcy wsi (84 proc.), emeryci (79 proc.) oraz zwykli robotnicy i rolnicy (80 proc.) częściej uważają, że sytuacja się pogarsza. Również osoby narodowości polskiej (94 proc.) i rosyjskiej (81 proc.).

POD KĄTEM POLITYCZNYM

Badanie wykazało, że tylko zwolennicy obecnej większości rządzącej uważają, że w kraju sytuacja raczej się poprawia niż pogarsza: wyborcy Partii Wolności (56 proc. z nich twierdzi, że sytuacja się poprawia, a 40 proc., że się pogarsza), Związku Litwy-Litewskich Chrześcijańskich Demokratów (odpowiednio 52 proc. i 46 proc.) oraz Ruchu Liberalnego (52 proc. i 48 proc.).

Wszystkie pozostałe partie mają wyższy odsetek osób twierdzących, że sytuacja na Litwie pogarsza się (od ośmiu do dziewięciu na dziesięciu).

Litewsko-brytyjska firma badawcza Baltijos tyrimai na zlecenie agencji ELTA przeprowadziła reprezentatywne badanie litewskiej populacji w okresie od 15 marca do 25 marca 2024 r. Badanie objęło 1 115 mieszkańców Litwy (w wieku 18 lat i starszych) poprzez przeprowadzenie bezpośrednich wywiadów.

Reprezentatywny sondaż przeprowadzony w 2023 r. wykazał, że 22 proc. mieszkańców kraju było zdania, że sytuacja na Litwie w ostatnim czasie ogólnie się poprawia, podczas gdy prawie osiem na dziesięć osób (77 proc.) twierdziło, że sytuacja się pogarsza. 1 proc. respondentów nie miało zdania. ■

Według ekonomistów, średnie płace w naszym kraju rosną znacznie szybciej niż ceny Fot. Marian Paluszkiewicz

Pałace wileńskie: dworki szlacheckie i siedziby magnackie na brzegu Wilii

Justyna Giedrojc

W XVIII-XIX w. słynął swoimi pięknymi i przytulnymi dworkami oraz spokojnym życiem. Budowano tu domy letniskowe i wille.

„Cały ten świat Antokola już nie istnieje. Wojna, a potem powojenne budownictwo zniszczyły bezpowrotnie tak miłe sercu ciche domki wśród sadów i ogrodów. Wielopiętrowe kamienice wdarły się w malownicze wzgórza, niszcząc na poły sielski tryb życia, zajęły brzeg Wilii, a ulice Antokolska i Kościuszki przekształciły się w tętniące miejskie arterie” — pisał w książce „Pamiętam Antokol” wileński dziennikarz i publicysta Jerzy Surwiło.

PAŁAC SŁUSZKÓW

Nad samym brzegiem Wilii, przy ulicy Tadeusza Kościuszki, stoi pałac Słuszków. Spis domów Wilna z 1790 r. podaje 32 pałace. Rezydencja Słuszków była jedną z najpiękniejszych. Została wzniesiona w latach 1690-1694 przez wojewodę połockiego Dominika Słuszkę w stylu zamku obronnego.

„Na frontonie Słuszka umieścił tablicę z czerwonego marmuru z istic barokowym napisem o tym, że przebił góry, ujarzmił wody Wilii, zwyciężył żywioły oraz sławi pokój rodzinnego ogniska. (...) Pałac zbudowany był z przepychem — ozdobiony marmurami sprowadzonymi z Włoch, w sztukaterię, obrazy autorstwa wybitnych artystów. Jedna z sal miała szklany sufit z zainstalowanym akwariem z rzadkimi okazami ryb. Podobno w pałacu mieszkał król Jan III Sobieski podczas pobytu w Wilnie. W 1705 r. zatrzymywał się tu car Piotr I. Po śmierci ostatnich Słuszków rezydencja zaczęła podupadać i niszczyć.

W 1756 r. pałac nabyli pijarzy wileńscy. Założyli tu swe kolegium

Położony we wschodniej części Wilna Antokol był znany dawniej z dworków szlacheckich, pałaców magnackich, kościołów i klasztorów fundowanych przez rywalizujących ze sobą Sapiechów i Paców.

i drukarnię. Władął nim również książę Michał Kleofas Ogiński, wybitny kompozytor, twórca słynnego poloneza »Pożegnanie ojczyzny« oraz jeden z przywódców Insurekcji Kościuszkowskiej na Litwie” — pisze Jerzy Surwiło.

ODLEWNIĄ POCISKÓW

W 1794 r. pałac z rozkazu cara uległ konfiskacie za to, że odlewano tam pociski. Dawną rezydencję Słuszków zamieniono w zwykły dom mieszkalny. Na jej terenie założono tartak, browar i gorzelnię. W czasie powstania listopadowego pałac ponownie służył celom wojskowym — rozmieszczono tam koszary, szpitale, magazyny amunicji. Po upadku powstania rząd carski przebudował budynek i urządził tam więzienie etapowe dla katorżników wysyłanych na Syberię. W okresie międzywojennym zamierzano otworzyć tu muzeum pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego. Jesienią 1939 r. w dawnym pałacu stacjonowała jed-

nostka wojska litewskiego, dożywiano głodujących mieszkańców Antokola. W czasie wojny Niemcy zorganizowali tu przejściowy obóz dla jeńców wojennych. W 1944 r. więziono tu mieszkańców Litwy, którzy mieli zostać deportowani. Obecnie z budynków korzysta Litewska Akademia Muzyki i Teatru.

Dawny wystrój wewnątrz nie zachował się. Dziś trudno uwierzyć, że wokół pałacu były kiedyś obszerne, zaplanowane geometrycznie w stylu włoskim ogrody z egzotyczną roślinnością, sadzawki i fontanny...

DOM MAGISTRACKI

W pobliżu pałacu Słuszków, przy ul. Tadeusza Kościuszki 28, mieści się nuncjatura papieska. Gmach został wybudowany w latach 30-tych XX w. jako dom magistracki z klubem dla pracowników magistratu wileńskiego. Były tu korty tenisowe, przystań z kajakami, sala balowa, odbywały się przyjęcia, koncerty.

19.>>

■ Pałac wznosił w latach 1690-1694 wojewoda połocki Dominik Słuszka

18.>>

Po wojnie mieściła się tu siedziba Związku Plastyków Litwy. W czasie pielgrzymki mieszkał tu papież Jan Paweł II.

W XIX w. od tego miejsca do pałacyku Platerów (nr 36) rozpościerał się ogród Chiny z modną wówczas podmiejską restauracją Bohla. Nazwa prawdopodobnie powstała od pokoi pałacyku Platerów zdobionych płóciennymi tapetami w stylu chińskim.

REZYDENCJA ORŁOWSKICH

Za nuncjaturą, w budynku nr 30, przed II wojną światową mieszkali Zenon i Olga Orłowscy. Pałacyk w stylu neorenesansowym wzniesiono w 1888 r. według projektu Juliana Januszewskiego. Fronton budowli zdobią rzeźby symbole „Żniwo” i „Połów”. Zenon Orłowski był profesorem i dziekanem Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego, kierownikiem uniwersyteckiej Kliniki Chorób Wewnętrznych znajdującej się w szpitalu św. Jakuba. Syn Zenona, Zbigniew Orłowski, był żołnierzem AK, uczestnikiem operacji „Ostra Brama” w 1944 r., więźniem Kaługi. Po wojnie Orłowscy zamieszkali w Łodzi. Obecnie mieści się tu Departament Mniejszości Narodowych i Wychodźstwa przy Rządzie RL.

PAŁAC PLATERÓW

Kolejny antokolski pałac, dziś znany jako pałac Platerów, znajduje się przy rondzie u wylotu ul. Tadeusza Kościuszki. W XVII w. stał tu drewniany, ale reprezentacyjny dom należący do rodziny Paców. Hetman Mikołaj Kazimierz Pac podarował budynek kanonikom luterańskim, a ci zamieszkali tu zanim powstał klasztor luterański przy kościele św. Piotra i Pawła. Budynek zmieniał swoich właścicieli. W latach 1701-1708 przypadł Brzostowski, później Platerom. Oni to w miejscu drewnianego domu wzniesli murowany pałacyk, przebudowany w 1826 r. przez rosyjskiego architekta Stasowa.

— W czasie drugiej wojny światowej był tu sztab niemieckiego komendanta Wilna, potem NKWD i sztabu dowódcy 3 Frontu Białoruskiego generała Czerniachowskiego.

■ Fronton wzniesionej w 1888 r. budowli zdobią rzeźby symbole „Żniwo” i „Połów”

■ W XVII w., w miejscu pałacyku Platerów, stał drewniany dom należący do rodziny Paców

17 lipca 1944 r., cztery dni po wyzwoleniu Wilna przez żołnierzy Armii Krajowej i żołnierzy 3 Frontu Białoruskiego od Niemców, zaproszono tu na rozmowy komendanta AK Okręgu Wileńskiego, pułkownika Aleksandra Krzyżanowskiego, pseudonim „Wilk”. Miał on przedstawić przyszły projekt powstania oddziału AK, który miał walczyć u boku Armii Radzieckiej. Po wejściu do pałacyku Krzyżanowski został podstępnie rozbrojony i aresztowany. Później był wywieziony do Moskwy, trzy lata przetrzymywany w obozie w Diagiliewie — opowiada historyk Paweł Giedroyc.

W czasach sowieckich w dawnym pałacyku Platerów mieściło się

Litewskie Towarzystwo Przyjaźni i Współpracy z Zagranicą, przy którym funkcjonował Oddział Towarzystwa Przyjaźni Radziecko-Polskiej. Towarzystwo było jedną z placówek KGB. Obecnie pałacyk jest siedzibą ambasady Danii.

Tu kończy się ulica Tadeusza Kościuszki. Dopiero w okresie międzywojennym tej części ulicy Antokolskiej, z powodu tego, że w położonym tu pałacu Słuszków funkcjonowała siedziba uczestników Insurekcji Kościuszkowskiej, nadano imię jej przywódcy. Dalej, za mostem Żyrmuńskim, biegnie ulica Antokolska, a przy niej kolejne pałace. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Pamięć o przeszłości powinna być żywa

Wydanie mojej książki „Dzieje Ziemi Wileńskiej w 100-letnim przekroju” ma być tego dowodem.

Czytelnik dowie się w niej o obiecującym dwudziestuleciu międzywojennym, tragizmie polskiej społeczności w okresie II wojny światowej, brutalnej kolektywizacji i utopijnych obietnicach komunistów o świetlanej przyszłości rozwoju w składzie Związku Sowieckiego. Nie pominąłem w niej tematów, z którymi boryka się na co dzień polska społeczność Wileńszczyzny.

Lata mijają, starsi ludzie odchodzą, pamięć o przeszłości pozostaje we wspomnieniach, archiwach, rodzinnych fotografiach, w źródłach historycznych, ale tego nie zawsze wystarcza, aby ją zachować dla przyszłych pokoleń. Niniejsza książka

Książka jest do nabycia w księgarni „Elephas” w DKP w Wilnie
Fot. Apolinary Klonowski

przypomni polskiej młodzieży, w tym i osobom wieku dojrzałego, dzieje dobre i te złe, które miały

miejsce na tych terenach w niedalekiej przeszłości, również wartości patriotyzmu, honoru, kultury i tradycji, za które starsze pokolenie przelewało krew.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja pomoże Polakom Wileńszczyzny zachować tę spuściznę duchową narodu, która kształtowała się przez wieki na tej ziemi i tę, która toczy się nadal na podwileńskiej ziemi w niepodległym kraju oraz w napiętej sytuacji międzynarodowej podczas agresji Rosji na Ukrainę. Być może, książka pomoże lepiej zrozumieć obecną sytuację w Europie i na świecie.

Książka jest do nabycia w księgarni „Elephas” w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. ■

Roman Lachowicz

Poszukuję dawnych kolegów z Wilna

Nazywam się Andrzej Piechocki, jestem emerytem, mieszkam w Polsce. W latach 1976–1981 studiowałem w mieście nad Newą na kierunku: automatyka, telemechanika i łączność w transporcie kolejowym. Studiowali

tam również koledzy z Wilna. Po zakończonych studiach rozjechaliśmy się do swoich Ojczyzn. Minęły lata i wierzę, że możemy się spotkać i porozmawiać. Pamięć już się wymazuje, ale kolegów Babicza i Jusisa pamiętam. Może są

też inni, którzy chcieliby się spotkać? Odezwijcie się, proszę. Pod koniec maja będę przez trzy dni w Wilnie. Może się spotkamy?

Moje namiary:

tel. (+48) 793767760,

e-mail: andrzej5606@o2.pl ■

Spotkania z Kinem Polskim #1

STRZĘPY

2 maja 2024, 18:30

Dom Kultury Polskiej w Wilnie (sala teatralna)

Goście:

Beata Działowicz | reżyserka

Grzegorz Przybył | aktor

Agnieszka Radzikowska | aktorka

Alina Chechelska | aktorka

Rafał Listopad | montażysta

Prowadzenie:

Łukasz Skórko | filmoznawca

Organizatorzy:

FUNDACJA KONTRPLAN

Zaproszenia na pokaz do odbioru w DKP, pokój 203 oraz na recepcji.

A jednak nowe komórki nerwowe tworzą się! Ciekawostki o szefie naszego ciała – mózgu

Brenda Mazur

Mózg człowieka składa się z około 90 mln neuronów, z których każdy potrafi wygenerować około 300 impulsów na sekundę (co przekłada się na 100 megabajtów informacji na sekundę). I chociaż ma konsystencję galarety a jego głównym komponentem w 90 proc. jest woda, to jest źródłem wszystkich naszych emocji i myśli. Organ ten funkcjonuje bez przerwy, nawet kiedy śpimy, a jego praca leży u podstaw właściwie wszystkiego w naszym ciele: poczynając od odbioru bodźców ze świata zewnętrznego, skończywszy na sprawowaniu pieczy nad biciem serca, trawieniem czy oddychaniem.

Mózg też kontroluje nasze zachowania. Lewa półkula kontroluje między innymi: mówienie, pisanie, czytanie oraz logiczne rozumowanie. Strona prawa kontroluje abstrakcyjne procesy myślowe, szereg reakcji emocjonalnych, poczucie przestrzeni, kształty i wzory.

NASZ MÓZG MA OGROMNĄ PLASTYCZNOŚĆ

Jeszcze do niedawna powszechnie sądzono, że zakończenie rozwoju mózgu oznacza zatrzymanie tworzenia się nowych komórek nerwowych. Co więcej, zakładano, że jedyne, co czeka istniejące już neurony w dojrzałym mózgu, to stopniowa degeneracja. Jednak prowadzone badania nad mózgiem zaprzeczają tym poglądom. Dziś już wiemy, że również w dorosłym mózgu zachodzą procesy neurogenezy (czyli tworzenia się nowych komórek nerwowych), a jego zdolności plastyczne są dużo większe niż wcześniej przypuszczano.

Ma też możliwość samonaprawy. Znany jest przypadek z 2002 r., kie-

Trudno odnaleźć twór bardziej złożony od ludzkiego mózgu. Chociaż organ ten stanowi zaledwie 2 proc. masy ciała, to pochłania aż 20 proc. dostarczanej organizmowi energii i tyle samo wdychanego tlenu.

Współczesne badania zaprzeczają poglądom, że w dorosłym mózgu zatrzymuje się tworzenie nowych komórek nerwowych

dy w USA poddano operacji 7-letnią dziewczynkę. Usunięto jej lewą półkulę mózgu i okazało się, że dziecko normalnie funkcjonuje. Ze zdumieniem stwierdzono, że pracę jednej półkuli przejęła ta druga. To pokazuje ogromną neuroplastyczność naszego układu nerwowego, czyli możliwość naprawy.

„Mózg jest nieustającym odkrywaniem — ciągle o nim mało wiemy i mimo prowadzonych badań naukowych nadal nie znamy języka mózgu” — mówi Joanna Podgórska doktor nauk biologicznych Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN w Warszawie, autorka bestselerowej książki, bijącej rekordy sprzedaży w Polsce pt. „Tak działa mózg. Jak mądrze dbać o jego funkcjonowanie?”. Książka ta, to prawdziwa skarbnica wiedzy na temat budowy mózgu, neuroplastyczności oraz powiązań mózg-jelita. Autorka krok po kroku tłumaczy, co robić, aby dożyć późnej starości w pełni sił i mocy umysłowych.

POD NASZĄ CZASZKĄ KRYJE SIĘ WAŻNE CENTRUM DOWODZENIA

O czym często przypominamy sobie dopiero w obliczu chorób własnych czy bliskich nam osób.

Jak dziś już wszyscy wiemy, w kontekście zdrowia steruje nami nie tylko genetyka, ale głównie styl naszego życia oraz środowisko, w jakim przebywamy. Najogólniej rzecz ujmując to, co oddziałuje na nasz mózg, w zasadzie kształtuje to, jacy jesteśmy.

Naukowcy podkreśla, że nigdy nie jest za późno, aby zacząć dbać o mózg. A w tej trosce o jego zdrowie ważne są: dieta, spanie i ruch.

I w takiej kolejności trzeba je ustawić w hierarchii ważności. Dieta jest bardzo ważna dla mózgu. Jak się nie objadamy na noc, mamy dobry sen i śpimy. A jak śpimy i mamy siły witalne, to jesteśmy energiczni i mamy ochotę na aktywność ruchową.

21.>>

Jesteśmy tym, co jemy – i to nie jest wyświechtany slogan. Nasze pożywienie to budulec naszego ciała. Zarówno pokarm i jego jakość oraz ilość, jak i inne spożywane substancje wpływają na nasz nastrój, zachowanie i możliwości intelektualne. Współczesny styl życia, wliczając w to nie tylko złą dietę, ale też nadmiar godzin pracy, mało snu, poziom stresu, brak codziennego ruchu – siedzący tryb życia, nie są łaskawe dla naszego mózgu. Konsekwencją tych zaniedbań może być: obniżony nastrój, podatność na depresję, zaburzenia koncentracji i zaburzenia w przekazywaniu informacji. Jak pisze dr Joanna Podgórska, „bez prawidłowej podaży i spożywania wartościowych składników odżywczych mózg po prostu nie będzie pracował sprawnie”.

DIETA, KTÓRA NASYCI I ZADOWOLI NASZ MÓZG

Co w takim razie jeść, aby nasz mózg był zdrowy i zadowolony? Wg dr Podgórskiej należy spożywać produkty pełnoziarniste w trzech porcjach dziennie, na przykład pieczywo pełnoziarniste, makarony pełnoziarniste, kasze. Są one źródłem błonnika pokarmowego oraz witamin z grupy B. Na naszych talerzach powinno znajdować się jak najwięcej warzyw. Zaleca się szczególnie zielone warzywa liściaste, tj. wszystkie rodzaje sałat, jarmużu, brokułów, natki pietruszki, szpinaku, kalarepy. Są one źródłem witamin C, A i E.

Zielone warzywa liściaste są także bogate w foliany, witaminy E, karotenoidy i flawonoidy – składniki odżywcze związane z mniejszym ryzykiem demencji i spadku zdolności poznawczych.

Dużą wagę przykładają się do spożywania owoców jagodowych jako bardzo ważnego rezerwuaru polifenoli, antyoksydantów, które chronią mózg przed stresem oksydacyjnym a błony neuronów przed utlenianiem. Ważne jest włączenie do diety nasion roślin strączkowych oraz orzechów – szczególnie włoskich, ze względu na bardzo wysoką zawartość kwasów Omega-3. Zawierają one także witaminę E, która działa anty-

Na naszych talerzach powinno znajdować się jak najwięcej warzyw. Zaleca się szczególnie zielone warzywa liściaste

oksydacyjnie i protekcyjnie na błonę komórkową mózgu.

Zaleca się spożywanie tłustych ryb morskich, co najmniej raz w tygodniu. Obfitują one w kwasy EPA i DHA z rodziny Omega-3. Do diety powinno się wprowadzić tłuszcze roślinne – przede wszystkim oliwę z oliwek. Zaleca się ograniczenie spożycia utwardzonych tłuszczów roślinnych i zwierzęcych.

W dużym uproszczeniu, dieta „dla mózgu” (nazywana dietą MIND) to dieta bogato odżywcza, zasobna w zdrowe tłuszcze, których źródłem są tłuste ryby i niektóre algi, orzechy oraz źródła węglowodanów złożonych, białko, umiarkowana ilość mięsa i niewielka ilość cukrów prostych i rafinowanych. Warto sięgać po możliwie najmniej przetworzone produkty (należy sprawdzać ich skład). Kluczowe są witaminy, związki mineralne i antyoksydanty, gdyż mózg potrzebuje ich, aby pozbywać się wolnych rodników uszkadzających neurony.

MÓZG KOCHA SEN

Sen to drugi po diecie filar zdrowego mózgu i to jeszcze przed aktywnością fizyczną. Pani doktor wychodzi z założenia, że jeśli człowiek nie dba o regulację stresu, nie odpoczywa, to nie ma zasobów na

aktywność ruchową. Sen to między innymi czas, podczas którego komórki nerwowe się regenerują, porządkują się informacje zgromadzone w ciągu dnia oraz utrwalają się ślady pamięciowe. Sen jest niezbędny, aby być produktywnym i kreatywnym oraz funkcjonować w optymalny sposób. Właśnie dlatego mózg kocha sen.

Jak zatroszczyć się o warunki do najlepszego i najbardziej regenerującego snu?

W książce „Tak działa mózg. Jak mądrze dbać o jego funkcjonowanie?” czytamy, że ważne jest to, aby przed spaniem pamiętać o jak najmniejszej ekspozycji na niebieskie światło pochodzące z telefonów czy tabletów. Niezdrowe jest też usypianie przy pracujących odbiornikach telewizyjnych. Sen lubi dobrze przewietrzone i niezbyt ciepłe pomieszczenia (idealna temperatura to 18-21 stopni Celsjusza).

Ważne jest też, aby nie ćwiczyć bezpośrednio przed pójściem do łóżka – a jeśli już wykonujemy trening, to warto się po nim wyciszyć, np. jogą czy rozciąganiem. Pamiętajmy, że mitem jest to, że alkohol dobrze wpływa na sen. Według badań zdecydowanie pogarsza jego jakość i głębokość.

23.>>

22.>>

GIMNASTYKA MÓZGU

Mówiąc o gimnastyce, mamy najczęściej na myśli nasze nogi, ręce, plecy. Otóż mózg również powinien być systematycznie poddawany ćwiczeniom. Wśród najnowszych badań dotyczących wpływu aktywności fizycznej na nasz mózg niezwykle ważne są te, które dotyczą starzejącego się organizmu. Jedno z nich, obejmujące 120 uczestników w wieku powyżej 65 lat, wykazało, że już sześć miesięcy ćwiczeń fizycznych odwraca związaną z wiekiem utratę objętości hipokampu

(niewielka struktura mózgu pośrednicząca w wymianie informacji pomiędzy korą mózgu a ośrodkami nerwowymi) i poprawia wyniki w teście badania pamięci przestrzennej.

Ruch jest szalenie ważny w kontekście zdrowia i starzenia się mózgu. Treningi o charakterze aerobowym (tlenowym) istotnie poprawiają pamięć, kojarzenie i zdolność logicznego myślenia. W swojej książce dr Podgórska podkreśla, że już czynność tak naturalna, jak chodzenie, jest najlepszą inwestycją w siebie. Chodząc (dość intensywnym marszem dostosowanym do wieku) czy lekko biegnąc, możemy jednocześnie wzmacniać ciało i umysł. To tak, jakbyśmy, trenując na siłowni, jednocześnie ćwiczyli mięśnie i mózg.

CZAS NA SPORT

Ile powinniśmy poświęcać czasu na sport? Przynajmniej 30 minut dziennie aktywności fizycznej, podczas której mamy trochę zwiększone tętno. Jakakolwiek aktywność, nawet spacer. „Spacer nie zabiera nam czasu, on nam go daje”. Badania pokazują, że siedzący tryb życia jest dla nas równie fatalny jak papierosy, alkohol czy stres.

Wspaniała jest również joga. Badania wskazują, że praktyka jogi, nawet tej spokojniejszej, świetnie działa zarówno w przypadku problemów z drażliwymi jelitami, stresem i dobrze wpływa na mózg. Dieta, sen i sport. Bez tego nie będzie zdrowia psychicznego.

NIE ZAMARTWIAMY SIĘ

Okazuje się, że znaczący procent myśli, które mamy na co dzień, to myśli negatywne – samokrytyczne, pesymistyczne i lękowe. Ważne jest więc „trenowanie” naszego mózgu, który dzięki swej „plastyczności” można „programować” tak, aby na pierwszy plan naszej świadomości wysunąć myśli pozytywne: przestać się wciąż zamartwiać, nie działać w trybie lęku.

Każde radosne wspomnienie czy plany budzące w nas ekscytację powodują zastrzyk substancji poprawiających nasze samopoczucie i sprawiających, że zaczynamy

postrzegać świat w bardziej kolorowych barwach.

Joanna Podgórska – dr nauk biologicznych (ze specjalizacją neurochemia) Instytutu Biologii Doświadczalnej PAN. Pracuje również jako wykładowczyni Uniwersytetu SWPS. Nie zamyka się jednak w swoim gabinecie, ale chętnie tłumaczy skomplikowane działanie mózgu również w internecie, za co redakcja twojstyl.pl nominowała ją w 2021 r. w plebiscycie „Doskonałość Sieci”. Jej liczne podcasty i profil na Instagramie, w których popularyzuje wiedzę o mózgu, cieszą się ogromną popularnością, tak jak i w/w książka jej autorstwa. ■

Fot. Freepik.com

Witajcie! Ależ pięknie dookoła! Wiosna, wiosna! Wszystko pachnie wiosną i wszędzie słychać wiosnę. W niedzielę minął Międzynarodowy Dzień Ziemi – nic nie szkodzi! I dzisiaj i przez wszystkie następne dni możemy pokazywać naszej planecie, jak moc-

no ją kochamy – posprzątajmy! Na swoim podwórku, w ogrodzie, przy drogach i w rowach, w parkach i w lesie. Podnieśmy i wrzucmy do worków na śmieci wszystko, co nie powinno znaleźć się na trawniku lub chodniku. Porozmawiajmy dzisiaj o naszej Ziemi. Zapraszam!

To jest w modzie pomagać przyrodzie

• **Segregujcie odpady** – zwróćcie uwagę na opakowania. Na wielu z nich narysowano mały znaczek. Ten znaczek znajduje się np. na szklanych i plastikowych butelkach, kartonach po sokach, na opakowaniach po jogurtach i kosmetykach. Z tych opakowań po przetworzeniu można zrobić coś pożytecznego (np. bluza polarowa powstaje z wykorzystaniem plastiku odzyskanego z butelek). Przy prawie każdym osiedlowym śmietniku znajdziecie specjalne pojemniki na szkło, plastik i papier. Tam powinny trafiać pożyteczne odpadki.

• **Zużywajcie mniej reklamówek** – idąc do sklepu, zabierzcie własną torbę lub reklamówkę z poprzednich zakupów.

• **Ekotalerz** – nawet Wasze menu może stać się ekologiczne. W końcu Wasz organizm, tak jak Ziemia, nie jest śmietnikiem. Nie podrzucajcie mu byle czego! Jeśli to możliwe, kupujcie na bazarku – sprzedawcy nie stosują sztuczek z podświetlaniem owoców i warzyw, nie przyskają ich specjalnymi płynami, żeby wyglądały na świeższe niż są.

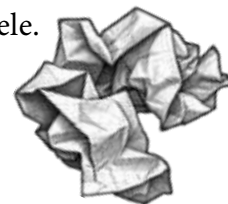
• **Ekopomysł** – namówcie rodzinę na sobotnie albo niedzielne wycieczki poza miasto. Na wyprawę wybierzcie się rowerami, a nie samochodem. Im mniej spalin, tym lepiej dla środowiska.

Z pewnością macie ich w domu wiele. Każdego dnia zużywa się miliony popularnych „jednorazówek”. Już teraz można by było nimi wyłożyć całą kulę ziemską. Po co więc dokładać kolejne? Kanapki do szkoły

owińcie papierem śniadaniowym i włóżcie do plastikowego pojemniczka wielorazowego użytku.

• **Wybierajcie kosmetyki z „króliczkiem”** – króliczek to znaczek, który można znaleźć na opakowaniu niektórych kosmetyków. Oznacza on, że podczas produkcji nie były one testowane na zwierzętach. Bardzo często obok znaku widnieje napis: „Nie testowane na zwierzętach”.

EKOLOGIA jest w modzie!

Mnóstwo pozornych „drobiazgów” pomaga przyrodzie, tak jak mnóstwo drobiazgów może jej zaszkodzić. Kiedy smakowity hamburger spoziera na ciebie pomidorowymi oczami, pamiętaj, że zatuszczony papierek, w który jest owinięty, był kiedyś kawałkiem lasu.

Kiedy zapominasz o zakręceniu wody, bo coś ważnego przeszkodziło ci w zmywaniu naczyń, niech staną ci przed oczyma te miejsca, gdzie wody brakuje. Kropla draży skałę. Z pozoru mało znaczące gesty przynoszą więcej pożytku niż myślisz!

 <p>Jeśli macie wątpliwości, co do celowości odzysku opakowań, to zobaczcie, co mówią dane. Czas unicestwienia To jest właściwy czas trwania roz-</p>	<p>kładu niektórych odpadów:</p> <p>szklana butelka – 1 000 000 lat</p> <p>plastik – 100-1000 lat</p> <p>puszka aluminiowa – 200-400 lat</p> 	 <p>gumowa opona – 50-80 lat</p> <p>kawałek drewna – 10-15 lat</p> <p>ogryzek – 5 tygodni</p> <p>papier po gumie do zucia – 2-4 tygodnie</p>
---	--	--

DZISIAJ – 23 KWIECIEŃ – ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI

Dawniej, kiedy byłam mała, przedziwne rzeczy się działy. W górach żyli czarodzieje, słoń był w tańcu wodzirejem, lis wypiekał struclę z makiem, ryba tańczyła z rakiem, w kątach każdej wiejskiej chaty żyły maciupęńkie skrzaty, wróble uprawiały pole, niedźwiedź uczył w wiejskiej szkole, wilki pilnowały owiec, kuto kozy w Pacanowie, żółw miał zaprzęg z czterech śledzi, ryś szył futra dla niedźwiedzi, psy się przyjaźniły z kotem, pchła latała samolotem, kury niosły złote jajka. Gdzie to wszystko było? W bajkach. Czy Wy też tak macie?!

23 kwietnia to Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich ustanowiony w 1995 roku przez UNESCO. To doroczne święto mające na celu promocję czytelnictwa, edytorstwa i ochronę własności intelektualnej prawem autorskim. Pomysł organizacji święta zrodził się w Katalonii. W 1926 roku wystąpił z nim wydawca, Vicente Clavel Andrés. 23 kwietnia jest tam hucznie obchodzonym świętem narodowym

jako dzień jej patrona – Świętego Jerzego. Zgodnie z długą tradycją w Katalonii obdarowywano w ten dzień kobiety czerwonymi różami, mającymi symbolizować krew pokonanego przez Św. Jerzego smoka. Z czasem kobiety zaczęły odwzajemniać się mężczyznom podarunkami w postaci książek.

23 kwietnia to również symboliczna data dla literatury światowej. W tym dniu, w roku 1616 zmarli Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. Na ten sam dzień przypada również rocznica urodzin lub śmierci innych wybitnych pisarzy, np. Maurice'a

Druona, Halldóra Laxnessa, Vladimira Nabokova, Josepa Pla i Manuela Mejía Vallejo.

W Hiszpanii Dzień Książki jest świętem oficjalnym już od roku 1930. od 1964 tradycja ta kultywowana jest we wszystkich krajach hiszpańskojęzycznych. Obecnie Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich celebrowany jest na całym globie – od Nowej Zelandii po Kanadę.

Książkowe ciekawostki

Największym atlasem jest atlas pochodzący z 1661 roku o wymiarach 170 x 110 cm, ważący 120 kilogramów. Przechowywany jest w Państwowej Bibliotece w Berlinie; Japończycy wyprodukowali książkę pachnącą. Książka ta zawiera przepisy japońskiej kuchni. Kiedy potrze się dłonią tekst, natychmiast wydziela się smakowity zapach opisywanej potrawy.

Największa książka – „Super Book” – została wydana w Denver w stanie Kolorado w roku 1976. Składa się ona z 300 stron, waży 252 kilogramy i 60 dekagramów. Jej wymiary to 2 metry 74 centymetry na 3 metry 7 centymetrów. Najmniejszą książkę dla dzieci wydano w Szkocji. Mierzy ona 1 mm na 1 mm, a kartki można przewracać tylko za pomocą igły.

Najdroższą na świecie książką jest czterotomowe dzieło „Ptaki Ameryki” – które sprzedano na aukcji w Nowym

Jorku za 8 milionów 802 tysięcy 500 dolarów.

Najpopularniejszą książką na świecie jest Biblia, którą przetłumaczono na 310 języków, a jej fragmenty na dalsze 597 języków.

Najwięcej, bo ponad 600 powieści, w dobie „ery gęsiego pióra” napisał Polak – Józef Ignacy Kraszewski.

A było tak..

Prace nad książkami trwały, a i obecnie nieraz zdarza się, dziesiątki lat. kiedyś były bardzo nieliczne i bardzo drogie. W bibliotekach przykuwano je łańcuchami do stołu. Obok umieszczano ostrzeżenie „Kto tę książkę ukradnie, temu ręka odpadnie. A kto ją schowa pod futro, tego obwieszają jutro.”

Lubczyk w słoiku na zimę

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Nie może listków lubczyku zabraknąć w rosole, czy w zupie pomidorowej. Najlepszy jest świeży, ale aby cieszyć się jego smakiem w zimie, można go suszyć, mrozić, ale także zakonserwować w słoiku. Przepis jest na jeden słoik, ale takich porcji możemy zrobić, ile nam potrzeba.

Składniki:

- 250 g lubczyku
- 1,5 łyżki soli kamiennej
- 1 łyżka oleju • pokrojony lubczyk

Wykonanie:

Lubczyk zerwać w słoneczny dzień, oberwać listki razem z mniejszymi gałązkami, umyć i osuszyć dokładnie. Osuszony lubczyk pokroić w paseczki (mniejsze, lub większe, takie jakie lubimy), zważyć i dodać 1 łyżkę soli kamiennej. Wymieszać i zostawić na 15 minut. Lubczyk zmięknie, będzie wtedy lepiej układał się w słoiku. Słoik razem z nakrętką umyć i wyparzyć. Na dno słoika wsypać trochę soli i nakładać lubczyk upychając go dokładnie, warstwa, po warstwie. W czasie upychania będzie wydzielał się sok, którego nadmiar odlać. Gdy

Lubczyk to wieloletnia bylina ogrodowa, łatwa w uprawie. Właściwie rośnie sama, jest bardzo aromatyczna, wykorzystywana jako dodatek do zup, sosów.

■ Fot. autorka

napelnimy słoik — u mnie wielkość 185 ml — na wierzchu wysypujemy pozostałą sól, a następnie wlewamy olej, wycieramy do sucha brzeg słoika i zakręcamy. Tak przygotowany lubczyk może stać w lodówce, po każdym użyciu, należy wyrównać powierzchnię, tak aby przykryty był olejem, jeśli jest za mało, dodać trochę oleju.

Na dłuższe przechowywanie poza lodówką, np. w piwnicy, która nie zawsze jest wystarczająco zimna, słoiki z lubczykiem pasteryzować licząc od zagotowania 15 minut. Tak przygotowane mogą stać, aż będzie świeży lubczyk. Dodając do zupy lubczyk pamiętać należy, że był solony, dlatego doprawiać zupę trzeba na koniec. ■

Zupa ogórkowa na wywarze mięsnym

Zupa ogórkowa bardzo smaczna i treściwa, ugotowana na wywarze mięsnym, z warzywami, z dodatkiem ziemniaków i zaprawiona śmietaną.

Zupa z kiszonych ogórków, a więc kwaśna, wyrazista, gotuje ją dosyć często, a ogórki mam kiszony własnoręcznie.

Składniki:

- 0,25 kg żeberek lub kości • 1 marchew • 1 pietruszka • kawałek selera • kawałek pora • 0,25 kg kiszonych ogórków • 3-4 łyżki śmietany • 5 ziemniaków • 1 łyżka mąki • zielony koperek • sól

Wykonanie:

Mięso umyć, zalać wodą, zagotować i zebrać szumowiny, zmniejszyć grzanie i wolno gotować, dodać włoszczy-

■ Fot. Freepik.com

znę bez marchewki. Ziemniaki obrać, pokroić w kostkę, gdy mięso jest na wpół miękkie dodać do zupy ziemniaki razem z utartą na dużych oczkach marchewką. Ogórki kiszony zetrzeć na tarce na dużych oczkach. Dodać do zupy, gdy ziemniaki będą miękkie, chwilę pogotować. Doprawić solą. Mąkę rozrobić z odrobiną wody i zaprawić zupę, a na koniec dodać śmietanę i pokrojony koperek. Jeśli zupa ogórkowa jest mało kwaśna można dolać soku z ogórków. Zupę ogórkową można ugotować bez mięsa, wtedy należy ugotować wywar z warzyw, a ogórki starte przesmażyć na maśle. ■

Krzyżówka

Lawa z głębi Ziemi		Tatus dawniej	Bywa mylony w tańcu	Antonim ciemności	Dał liść na flagę Kanady	7	Ktoś spoza rodziny									
Dawniej za pomocą cepów				Defekt maszyny												
Geodezyjny plan działki		10		Niezbite, ratują z opresji	6											
Blaga, kłamstwo					1000 kg		Dawniej o fałszu									
				Cenna starość z desy												
Ozdoba czapek				Działowa w budynku	Biała szata księży	15	Jadalny skorupiak morski									
Bibelot		Chwast, rodzi rzępy	Potężne skrzydło wiatraka													
Blaha sprawa				16												
				17												
Stawia strażaka na nogi																
Blagier z „Zemsty” Fredry	Kraik w Europie		Kłujący sukulent	Wątroba, płuco lub serce	Wokół lustra, obrazu	Tytuł para Anglii	Dział fizyki, nauka o świetle									
				Wciele nie Stal- lone’a		9										
Wodospad z M. Monroe					Hańba, minus na honorze		Barokowy golasek									
Główne miasto Senegalu	1			Ma śniadą skórę												
			Jest nim np. sąsiad													
Deseczka do krycia dachów	Jurajski w tytule filmu		Ma prawo głosu	Panuje nocą	... Gula, wcielenie Tadeusza Rossa		2									
11			5	Uraza noszona w sercu												
Utwór opiewający bohaterskie czyny	Starania amanta, umizgi		... sekundy, czyli okamgnienie		... srebra, czyli lapis	Desen obdity na tkaninie	Był nim Bohun, Petlura									
Część nogi konia																
Jest nią np. miś pluszowy																
				Otwór na bile			Doprowadza wodę									
12			4													
Bufiasty - u bluzki Nazbyt pobożny	Gorące „Izy” Etny			Choroba jak rzeka												
				Rytmiczny wzorzec wiersza												
Sucha lodyga rośliny	...-Echo, dawny program Dziedzic			Bywa kapryśna jesienią												
		13		Podkaszany taniec rewiiowy			8									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 18-19 KWIETNIA

Poziomo: KRATA - DZBAN - ŚLUSARNIA - EDYKT - AWANS - CIASTO - ŚWISTAK - ZAPAŚĆ - ZROST - AORTA - HEROIZM - PATOS - SAKRA - UCZTA - CZECHY - GARBO - AMPER - ODSAPKA - MARY - ŁAPKA - MELBA - LONDON - BARTNIK - KOKON - KACZOR - WERA - ZEBU - FILAR - NIEWÓD - RZUT - KOJA

Pionowo: OKLEINA - EPIZOD - EBONIT - RUDA - PORA - SZLAK - ASYSTA - OTUCHA - BROWAR - TAKT - ŚPIOCH - PŁATNERZ - WARTOŚĆ - ZSZYWKA - APLIKANT - DIALIZA - SAGA - KOKA - EZAW - SROKA - AMMAN - CZEK - AUTOR - KARPA - DRZEWO - MANN - ASTER - BERŁO - OBÓJ - SEKTA - AZORY - NERUDA

Hasło: Korzyść materialna

Uśmiechnij się!

W wojsku generał pyta.
— Kto zna się na muzyce?

Pięć osób podnosi rękę.
Na co generał.

— I bardzo dobrze! Mam fortepian do wniesienia na 10 piętro.

— Pana pies szczekał przez całą noc — mówi rozwścieczony sąsiad.

— To nic, odeśpi w dzień — odpowiada właściciel psa.

Ośmiolatek przychodzi do ojca z pracą domową z przyrody:

— Tatusiu, skąd bierze się burza?

Ojciec wzdycha i odpowiada:

— Synku, czasami z jednej skarpetki..

Dwie doświadczone kobiety rozmawiają o sprawach sercowych:

— Czy spotkałaś już mężczyznę, na którego widok drgnęło ci serce i odezwały się wszystkie zmysły? Czy miałaś do czynienia z brutalnym, na którego widok zadrzały ci wszystkie nerwy? Człowieka, którego się obawiałaś, a jednak musiałaś być posłuszna jego woli i musiałaś udać się do niego?

— Owszem. Spotkałam takiego człowieka.

— Kto to był?

— Mój dentysta.

— Kochanie, zebrałam całą torbę swoich ubrań do oddania potrzebującym.

— Po co? Nie prościej jest je wyrzucić?

— Wyrzucić? Przecież są na świecie biedni i głodni ludzie, którym mogą się one przydać.

— Uwierz mi, nikt, na kogo będą pasować twoje ciuchy, nie jest głodny.

Pewnego kapitana statku, będącego już prawie na emeryturze, dopadła pewna dziennikarka. Przeprowadzając z nim wywiad, zadała pytanie:

— Kiedy pan przeżył największą burzę? Kapitan zamilkł. Widać po jego zmęczonych oczach, że wspomina w

myślach życie wilka morskiego. W końcu mówi:

— To było zaraz po ślubie. Jak splunąłem w domu na dywan.

Kwietniowe spotkanie na PUTW w Wilnie poświęcone tematowi tożsamości narodowej

7 kwietnia 2024 r w Niedzielę Przewodnią na PUTW w Wilnie licznie zebrani słuchacze wysłuchali dwu wykładów. Pierwszy miał prof. Uniwersytetu Gdańskiego Paweł Trawicki, a jego tytuł brzmiał „Wizerunek Polonii i Polaka na świecie”. Najpierw prelegent się przyznał, że szybko obchodzi „półwiecze” — ale jeszcze nigdy nie był w Wilnie, chociaż jego prababcia Katarzyna Walkiewicz pochodziła z tych stron. Profesor się zajmuje badaniem społeczności lokalnych i mniejszości narodowych oraz kwestiami poczucia tożsamości i tego, jak my odbieramy inne grupy.

Temat pierwszy — to autoportret Polaka oraz pytanie, co oznacza być Polakiem i co oznacza być Polonusem. Definicja pierwsza, kulturowo-etniczna, sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, kto się poczuwa do przynależności do narodu polskiego. Można pielęgnować tradycję, znać język, historię i kulturę, a można nie znać doskonale języka, ale się poczuwać do bycia Polakiem. To definicja kulturowa, z którą mamy do czynienia w naukach społecznych. Mamy również drugą definicję, polityczną, zawartą w Konstytucji RP, we wstępie do której napisano, że my to naród, wszyscy obywatele Rzeczypospolitej. Do uznania kogoś za Polaka prowadzi dwie drogi, jedna — droga kulturowa, gdzie każdy z nas odczuwa przynależność do narodu polskiego, ale państwo Polskie jednocześnie uznaje za Polaków tych, którzy uzyskują obywatelstwo polskie. Ta druga definicja, dużo szersza, stwierdza, że według prawa Polakiem stajemy się z chwilą uzyskania polskiego obywatelstwa. To już definicja prawna (...).

„Droży państwo, rozpatrzmy obraz i autoportret. Obraz — to wizerunek. Sposób postrzegania obrazu jest nacechowany indywidualnymi cechami odbiorcy, a odbiorca nadaje pewne znaczenie obrazowi. Autoportret Polaka, to jako Polacy możemy sobie siebie wyobrażać i jak nas odbierają inni, a mogą odbierać na swój sposób. Tu zachodzi takie zjawisko jak manipulacja. Można przedsta-

Rektor PUTW Ryszard Kuźmo z prelegentami, prof. Pawłem Trawickim i Bartoszem Koringiem z Uniwersytetu Gdańskiego

wić określoną kulturę i narodowość w sposób trochę wybiórczy i zmanipulowany” — mówił prof. Trawicki.

Podkreślił, że dlatego bardzo ważne jest, aby unikać w kwestiach narodowych i etnicznych tylko fragmentalizacji obrazu, a należy dotrzeć do całości obrazu. Natomiast współcześnie mamy taką sytuację, że wszyscy informację odbieramy w sposób pokazywany w telewizji, od której to zależy, jaki obraz widzimy (...).

„Polska mniejszość narodowa na świecie nazywa się Polonią. Jesteśmy szczególnym wypadkiem, ponieważ mamy dwa mechanizmy powstania Polonii: Polacy, którzy zostali wypędzeni z Polski, przesiedleni, zesłani, wyjechali za chlebem z ziem polskich i osiedlili się w innych krajach. Są Polacy, którzy nigdzie nie wyjechali, stale od pokoleń zamieszkują te ziemie, jak na Wileńszczyźnie, ale zmieniły się granice Polski i Polacy stali się mniejszością polską na Litwie.

Czy można być Polakiem nie znając języka polskiego? Można, należy tylko mieć poczucie tożsamości oraz zachować jako grupa wartości tradycyjne, bo bez nich zanika kultura a następuje degradacja w każdym kolejnym pokoleniu. Obraz Polaka zależy od kilku czynników; od czynnika historycznego i politycznego, które

nie mają zastosowania dla Polaków Wileńszczyzny, bowiem oni nigdy nie opuścili swego kraju, a to kraj ich opuścił poprzez przesunięcie granic” — mówił prof. Trawicki.

„(...) Jaki wniosek z mego krótkiego wykładu? To, że nas tak odbierają w świecie, jak my siebie zaprezentujemy i taki nasz wizerunek. Dlatego jest tak ważna działalność Polaków na Wileńszczyźnie. Te wszystkie inicjatywy kulturowe, historyczne — trudna i niełatwa, ale ważna działalność. Pracujecie na dwu płaszczyznach: pielęgnowanie tradycje, poczucie swojej tożsamości i przynależności. Budujecie pozytywny obraz Polaka w świecie. Wasza działalność jest ważna tutaj i jest zauważalna w Polsce. Tak naprawdę to Wy jesteście Ambasadorami Polski za to Wam dziękujemy” — podkreślił prelegent.

Występ profesora Pawła Trawickiego słuchacze PUTW w Wilnie nagrodzili hucznymi oklaskami.

Następnie wystąpił kapelan PUTW w Wilnie, ojciec franciszkanin Józef Makarczyk, który powiedział, że on, jako ksiądz, często się spotykał z pytaniem, kim jest, skoro ojciec Polak, matka Ukrainka, dziadkowie z kolei jeszcze innej narodowości.

28.>>

Próbował wyliczać tę przynależność narodową procentowo, ale nie zawsze się sprawdzało. „Stereotypy, pamiętam, za mojej młodości się mówiło, że Polak to złodziej i pijak. Potem, kiedy się pojawił Jan Paweł II, status Polski i Polaka od razu wzrósł. Wtedy informacja, że jest się Polakiem jak Papież; większość od razu utożsamiała naród z jedną osobą, która posiadała wielkość” — zaznaczył o. Józef Makarczyk (...).

Prelegent pozdrowił również rektora PUTW Ryszarda Kuźmo z okazji minionych urodzin i imienin podkreślając ogromny jego wkład w działalność UTW.

Następnie odbył się wykład prof. Uniwersytetu Gdańskiego Bartosza Koringa „Rola Polonii i strategicznego głosowania w kontekście międzynarodowej relacji” na przykładzie Eurowizji.

„Historia udziału Polski w konkursie Piosenki Eurowizji rozpoczęła się w 1994 r., kiedy to nasz kraj zadebiutował w konkursie, a piosenkarka Edyta Górniak zajęła bardzo wysokie drugie miejsce z piosenką »To nie ja«. To był największy sukces Polski w historii tego konkursu” — mówił prof. Bartosz Koring.

Polska po swoim spektakularnym debiucie w 1994 r. nie miała szczęścia na Eurowizji, a w latach 2000 i 2002 nie wysłała swego reprezentanta. W 2012 r. po niezadawalających wynikach i krytyce dotyczącej procesu selekcji reprezentanta, Polska postanowiła się wycofać w związku z przeprowadzeniem w Polsce Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej zorganizowanych wspólnie z Ukrainą. Polska wróciła na Eurowizję w 2014 r. z piosenką „My Słowianie” zajmując 9. miejsce.

W tym roku Polskę na Eurowizji reprezentuje Luna z piosenką »The Tower«.

Litwa również zadebiutowała w tym konkursie w 1994 r. Jednakże pierwszy występ nie przyniósł sukcesu, kraj nie zakwalifikował się do finału konkursu. Po nieudanym debiucie nie wzięła udziału w konkursie w latach 1995–1998. Najlepszy wynik Litwa osiągnęła w 2006 r., kiedy to wystąpił zespół LT United z piosenką »We Are the Winners« — zdobywając 6. miejsce w finale. Od tego

czasu Litwa bierze udział w Eurowizji regularnie, pokazując, że może konkurować na równi z innymi krajami i ma potencjał na osiągnięcie dobrego miejsca na scenie eurowizyjnej. W tym roku Litwa ma bardzo duże szanse na dobry wynik. Reprezentuje ją Silvestras Belts.

W 2011 r. na Konkursie Eurowizji Litwę reprezentowała Polka z Wileńszczyzny Ewelina Saszenko. Otrzymała ona od Polski 12 pkt, co stanowi maksymalną możliwą liczbę punktów przyznawanych przez jedno państwo. Ta sytuacja to przykład, jak wspólne pochodzenie kulturowe i narodowe może wpływać na decyzje głosujących, wzmacniając więzi między krajami poprzez muzykę. Jak zauważył prelegent, Ewelina Saszenko jest przykładem na to, jak muzyka może przekraczać granice narodowe i łączyć ludzi o różnych pochodzeniach. Widzimy, jak ważne jest wspieranie talentów muzycznych, niezależnie od pochodzenia narodowego czy etnicznego i jak pomaga w budowaniu mostów między kulturami i narodami (...).

Następnie rektor PUTW wręczył dyplom uznania dla Konsul RP w Wilnie pani Irminy Szmalec. Pani konsul podziękowała podkreślając zasługę rektora PUTW jako lidera seniorów w 30-letniej działalności.

Następnie rektor złożył życzenia urodzinowe Dorocie Kondraty-

wicz, a Wanda Mazolewska wręczyła jej kwiaty.

Podziękowania otrzymali również słuchacze PUTW w Wilnie: Jan Filipowicz, Filomena Krugiszkie, oraz jedna z najstarszych wiekiem słuchaczek Irmina Kamińska. Wszyscy nagrodzeni i wyróżnieni otrzymali kwiaty.

Następnie wystąpił uniwersytecki kabarecik „Seniorytki” — który zaśpiewał na wstępie „Wesoły nam dziś dzień nastał”, Wanda Mazolewska solo zaśpiewała pieśń Jacka Szyłkowskiego „Księżę Nadziei”, a także solenizantowi, rektorowi PUTW Ryszardowi Kuźmowi zaśpiewano pieśń „O blondynie” oraz parę piosenek kabaretowych. Na zakończenie wykonano „Wino zielone” — a gosposie poczęstowały zebranych winem zielonym. Wszyscy się częstowali daniami wielkanocnymi, ułożonymi na pięknie udekorowanym stole. Autorkami tych specjalów były Monika Pażusińska i Leonora Milewska, którym wręczono upominki. Gosposie zostały obdarowane specjalnymi medalami wielkanocnymi. Jak nakazuje tradycja, generalna gospodyni Czesia Petkevičienė zaprosiła wszystkich do stołu „Czym Chata bogata” — gdzie słuchacze i goście mile spędzili czas.

Helena Paszuk,

Członek zarządu PUTW w Wilnie
Fot. archiwum PUTW w Wilnie

■ Grupa słuchaczy i gości na PUTW w Wilnie

TVP WILNO	
7.00	Detektyw Literka
7.10	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35	Jedź na zdrowie
7.50	Pięknie przyprawiONA
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.35	Forum
9.35	S. „Sześć sióstr”
10.35	Kuchenne recepty
11.00	Gra słów
11.25	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45	Zakochaj się w Polsce
12.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Dobre historie
13.40	Wielki Test - Polska Muzyka Rozrywkowa
15.05	Słownik polsko@polski
15.35	Raport naukowy
16.00	Korona do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Detektyw Literka
17.20	Przyjaciele Misia i Margolci
17.45	S. „Stulecie Winnych”
18.30	Nowe spojrzenie
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	„19.30”
20.55	„Pytanie dnia”
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25	S. „Leśniczówka”
21.50	„Dziki serca”
23.00	Na sygnale
23.45	Info Wilno
01.05	Studio Wilno
00.20	Anna Dymna - spotkajmy się
00.50	„19.30”
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki

Litewskiej	
6.02	Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
9.00	S. „Morderstwa na północy”
9.50	S. „Komisarz Rex”
10.35	S. „Cała Schnell”
11.30	S. „Policja berlińska”
12.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Bitwa na czerpaki
14.00, 15.00, 16.00,	Wiadomości
14.20, 15.15	Dzień dobry Litwo
16.15	S. „Raj dla kobiet”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	(Nie)emigranci
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Dynastie
22.30	Wiadomości Rowerowe
23.00	S. „Erynie”
23.45	S. „Komisarz Rex”
00.35	To jest mój ogród
Litewskiej	
6.00	Filmy anim.
6.30	S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00	S. „Płomień”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Krwawe kwiaty”
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Mam na imię Farah”
15.30	S. „Aromat miłości”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Potrzebuję miłości”
21.30	Wiadomości
22.30	„W pogoni za szczęściem” film fab.
00.25	S. „S.W.A.T.”

LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Na tropach historii
8.30	7 dni Kowna
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Białoruska Pogoń
12.00	STOP linia
13.00	Restauratorzy
13.30	Spacerzy
14.00	Prognoza
14.30	S. dok. „Świat Bauhausu”
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.15	Euromaxx
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Niezwykli ludzie
19.00	Pole bitwy
19.30	„Cała prawda o systemie odpornościowym” film dok.
20.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Antanas Sutkus. sceny z życia fotografa” film dok.
22.35	Nie mam tylu lat
23.05	Detektywi historii
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
00.40	(Nie)stracone pokolenie
Litewskiej	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Płonący ogień”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Trójką miłosny”
11.00	S. „Romans z detektywem”
12.00	S. „Rodzina”
14.00	S. „Cabo”
15.00	S. anim. „Simpsonowie”
16.00	TV3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Pod prąd”

20.30	S. „Smak śniegu”
21.00	„TOP 3”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Ktoś całkiem obcy” thriller
00.45	S. „ZeroZeroZero”
BTW	
6.00	„Zasady mojej kuchni”
7.20	S. „Puchacz”
8.25	S. „Oddział nr 44”
9.30	S. „Hudson i Rex”
10.30	S. „CSI. Miami”
11.30	S. „Świeża krew”
12.30	S. dok. „Mania chomikowania”
13.30	„Zasady mojej kuchni”
14.50	S. „Wojny glin. Charków”
15.55	S. „Hudson i Rex”
17.00	S. „Rekrut”
18.00	S. „CSI. Miami”
19.00	S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
20.00	„Ale numer!”
21.00	„Uwięzieni” film fab.
23.05	„Gniazdo Kondora” thriller
rytas .tv	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Straszne zjawiska przyrody”
7.30	Pół godziny z Valatką
8.00	Godzina TV Wolność
9.00	S. „Ocalić Wierę”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	Kod zdrowia
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Rowy śmierci”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Życie w biznesie

19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Ocalić Wierę”
21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
23.30	S. dok. „Rowy śmierci”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”
TELE	
5.40	S. „Bosch”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Szaleni sąsiedzi”
12.00	„Talenty Ameryki”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Supermarkiet”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Zabójcze polowanie” dramat
23.05	S. „Ratownicy”
00.00	S. „Bibliotekarze”
1	
6.00	S. „W rękach losu”
7.00	„Czarownica”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”

20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Karen Pirie”
22.55 S. „Pacific Criminal”
01.05 S. „Spirala”

TVP 1

6.20 S. „Dziedzictwo”
7.10 S. „Złoty chłopak”
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry
8.30 „Kościół z bliska”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
9.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35, 21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 S. dok. „U wybrzeży Nowej Zelandii”
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.15 „Reporterzy”
22.10 „Zwerbowana miłość” dramat
23.50 „Bez kompasu” dramat

TVP KULTURA

9.00 „Muzyczne poranki”
9.25 „Zaginione - odnalezione”
9.45 S. anim. „Zaginione Skarby”
10.05 S. „Komediantka”

11.15 „Wojna guzików” komediadramat
13.15 „Wędrowiec Polski”
13.55 „Sztuka milczenia” film dok.
15.05 „Komedya - muzyczne ścieżki życia” film dok.
16.10 „Kot w ścianie” komedia
18.00 S. „Komediantka”
19.05 „Rozmowy (nie) wygodne”
20.00 „Mistrzowie muzyki filmowej”
21.00 „Teatr TV - Feblik”
22.20 „Jesień we Francji” film fab.
00.00 „Życie i role Anny Magnani” film dok.

TVP POLONIA

7.00 Gra słów. Krzyżówka
7.30 „Anna Dymna - spotkajmy się”
8.00 „Polska śródziemnomorska”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Stacja Innowacja”
12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „Makłowicz w podróży”
13.50 S. „Blisko, coraz bliżej”
15.10 „Hala odlotów”
16.05 „Jak to działa”
16.35 „Zwierzaki Czytaki”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 S. „Leśniczówka”
19.20 „Z Andrussem po Galicji”
19.50 „Nad Niemnem”
20.10 „Studio Lwów”
20.25 Pytanie dnia
20.30 „19.30”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Jedyny taki duet na świecie”

film dok.
00.10 „Teleexpress Extra”
00.30 „Panorama”
TVP HISTORIA
7.00 „Był taki dzień”
7.02 „Marzyciele”
7.20 S. „Wojenne dziewczyny”
8.05 „Polacy na ratunek Żydom”
8.20 „Okrasa łamie przepisy”
8.45 „Kamperem po Południu”
8.55 „Był taki dzień”
9.05 „Z wieszaka historii”
9.30 „Niezwykłe historie Biało-Czerwonych”
9.45 „Wojownicy czasu”
10.15 S. „Janka”
10.40 „Dzika Polska”
11.05 „Marzyciele”
11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
11.55 „Życiorysy odzyskane”
12.20 „Było, nie minęło”
12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”
13.10 Był taki dzień
13.15 S. „W labiryncie”
13.45 „Encyklopedia II wojny światowej”
14.10 „Mieszkanie w dzielnicy zamkniętej” film dok.
14.45 „Myśliciele”
14.50 „O zwierzętach i ludziach” film dok.
15.50 S. dok.
16.40 Był taki dzień
16.45 „Giganci historii”
17.30 „Kuchnia Polskich Żydów”
18.00 S. „Noce i dnie”
19.00 S. „Wojenne dziewczyny”
19.40 „Polacy na ratunek Żydom”
19.50 Był, nie minęło
20.15 „Z wieszaka historii”
20.25 „Był, nie minęło”
20.45 „Niezwykłe historie Biało-Czerwonych”

21.00 S. „Polskie drogi”
22.35 „Bez prawa do życia” film dok.
23.20 „Encyklopedia II wojny światowej”
23.45 S. „Zmiennicy”
00.40 „Niemy Niemen” film dok.

TRWAM

6.00 „Filmowe życiorysy”
6.40 „Otto Schimek wierny sumieniu” film dok.
7.50 „Sanktuarium Matki Bożej Modlitewnej - L'île Bouchard” film dok.
8.45 „Mateczniki polskości”
8.55, 18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
9.00 Informacje dnia
9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”
9.35 „Edek” - idol na dziś” reportaż
10.00 „Papież Polak do rodaków”
10.25 „Słowo życia”
10.30 Święty na każdy dzień
10.35 „Prawda znalazła swój dom” film dok.
11.00 Informacje dnia
11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”
11.45 „Zew natury”
12.05 „Mocni w wierze”
12.35 „Słowo życia”
12.40 „Ma się rozumieć”
12.50 Święty na każdy dzień
13.00, 19.00 Modlitwa Regina Coeli
13.03 Informacje dnia
13.20 „Marianie w Kazachstanie” (2) film dok.
13.40 „Na bezdrożach tożsamości” film dok.
14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 „Święty Józef, w imieniu Ojca”

film dok.
16.25 „Pogranicze”
16.50 „Ma się rozumieć”
17.00 Informacje dnia
17.10 „Jestem mamą”
17.25 „Przyroda w obiektywie”
17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
17.55 „Życie według świętego Jana Pawła II”
18.10 „Prosto o gospodarce”
18.30 „Zostań żołnierzem RP”
18.45 Muzyczne chwile
19.05 Informacje dnia
19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 „Każdy maluch to potrafi”
21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 Modlitwa różańcowa
21.50 „Myśląc Ojczyzną”
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
23.00 „Ludwig Maria Grignon de Montfort” film dok.
23.55 „Obyś był zimny albo gorący” film dok.

Discovery CHANNEL

7.00, 18.00 Fani czterech kółek
9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
11.00, 0.00 Nagi instykt przetrwania
12.00 Ocalić dom
14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
16.00 Van Go
17.00 Skarby z szopy
17.30 Walka o bagaż
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
22.00 Gorączka złota: rzeka skarbów
23.00 Przypadki z archiwum X

TVP WILNO	
7.00 Zwierzaki Czytaki	
7.10 Figu Migu	
7.25 S. anim. „Agatka”	
7.35 Moda na rodzinę	
8.00 Info Wilno	
8.15 Studio Wilno	
9.35 S. „Sześć sióstr”	
10.30 To je Borowicz	
10.55 Gra słów. Krzyżówka	
11.15 Zwierzaki Czytaki	
11.30 S. anim. „Agatka”	
11.45 Dobre historie	
12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
12.35 S. „Leśniczówka”	
13.00 Info Wilno	
13.05 Było, nie minęło	
13.25 Nad Niemnem	
13.45 Va Banque	
14.35 To jest grane	
15.00 Niezwykłe miejsca	
15.05 Słownik polsko@polski	
15.30 Jak to działa	
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20 S. „Klan”	
16.45 S. „Barwy szczęścia”	
17.10 Figu Migu	
17.20 Zwierzaki Czytaki	
17.40 Drogi wolności	
18.35 Tygiel	
19.00 Info Wilno	
19.15 Studio Wilno	
19.35 Panorama litewska	
19.40 S. „M jak miłość”	
20.30 „19.30”	
20.55 „Pytanie dnia”	
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
21.25 S. „Leśniczówka”	
21.50 Szansa na sukces	
23.00 S. „Na sygnale”	
23.45 Info Wilno	
00.05 Studio Wilno	
00.25 Kuchenne recepty	
LRT TV	
6.02 Dzień dobry Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30 Wiadomości	
9.00 S. „Morderstwa na	

północy”	
9.50 S. „Komisarz Rex”	
10.40 S. „Cała Schnell”	
11.30 S. „Policja berlińska”	
12.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”	
12.30 Kto i dlaczego?	
13.00 Bitwa na czerpaki	
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości	
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo	
16.15 S. „Raj dla kobiet”	
17.00 S. „Obietnica”	
18.00 Kto i dlaczego?	
18.30 Ważna godzina	
19.30 Dokąd teraz?	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Litwa mówi	
22.30 Wiadomości Rowerowe	
23.00 S. „Erynie”	
23.45 S. „Komisarz Rex”	
00.35 Weranda	
	
6.05 Filmy anim.	
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”	
7.00 S. „Płomień”	
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	
10.00 S. „Krwawe kwiaty”	
12.00 Wiadomości	
13.20 Pani chłopka	
14.30 S. „Mam na imię Farah”	
15.30 S. „Aromat miłości”	
16.30 Dobry wieczór, Litwo	
18.30 Wiadomości	
19.30 KK2	
20.00 Szeszkiņa 20	
21.00 S. „Potrzebuję miłości”	
21.30 Wiadomości	
22.30 „Księga ocalenia” film fab.	
00.55 S. „S.W.A.T.”	
LRT PLUS	
6.00 Hymn Republiki Litewskiej	
6.05 (Nie)emigranci	
7.00 Kto i dlaczego?	
7.30 Dzieci tysiąclecia Litwy	
8.30 Wiara i życie	

9.00 Dzień dobry Litwo	
11.30 Jesteśmy Ukraińcami	
12.00 W sercu Litwin	
13.00 Gen ciekawości	
13.30 Euromaxx	
14.00 To jest kino	
14.30 „Cała prawda o systemie odpornościowym” film dok.	
15.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”	
15.30 S. „Z pamiętnika położnej”	
16.30 Dzień dobry Litwo	
18.30 Babciu, naucz mnie	
19.00 Zielona półka	
19.30 „Netanjahu, Ameryka i droga do wojny w Gazie” film dok.	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Zespół Muzyki Współczesnej Miasta Wilna „Synaesthesia”. „Strefa Hadesa”	
22.45 „Vievio dżiazo klavišai 2023”	
23.45 Widokówki z podróży	
00.00 Wiadomości DW (ros.)	
00.15 Dziś na świecie (ros.)	
00.40 (Nie)stracone pokolenie	
	
6.00 Seriale anim.	
7.45 S. „Płonący ogień”	
8.55 S. „W wirze miłości”	
10.00 S. „Trójkąt miłosny”	
11.00 S. „Romans z detektywem”	
12.00 S. „Rodzina”	
14.00 S. „Cabo”	
15.00 S. anim. „Simpsonowie”	
16.00 TV3 wiadomości	
16.30 TV Pomoc	
18.30 TV3 wiadomości	
19.30 „Show dobrego wieczoru”	
20.30 S. „Smak śniegu”	
21.00 „TOP 3”	
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	

22.30 „Król Skorpion 3. Odkupienie” film fab.	
00.45 S. „ZeroZeroZero”	
	
6.00 „Zasady mojej kuchni”	
7.20 S. „Puchacz”	
8.25 S. „Oddział nr 44”	
9.25 S. „Hudson i Rex”	
10.20 S. „CSI. Miami”	
11.15 S. „Świeża krew”	
12.10 S. dok. „Mania chomikowania”	
13.05 „Zasady mojej kuchni”	
14.55 S. „Wojny glin. Charków”	
15.55 S. „Hudson i Rex”	
17.00 S. „Rekrut”	
18.00 S. „CSI. Miami”	
19.00 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”	
20.00 „Ale numer!”	
21.00 „Mechanik: Prawo zemsty” thriller	
22.55 „Uwięzieni” film fab.	
	
5.30 Nowy dzień	
6.30 S. dok. „Straszne zjawiska przyrody”	
7.30 W cieniu mężczyzn	
8.00 S. dok. „Rowy śmierci”	
9.00 S. „Ocalić Wierę”	
10.00 S. „Ślad”	
11.00 S. „Raj”	
12.00 Pierwszy raz. 60+	
12.30 Minirajd „Kowieńska Jesień - 50”	
13.00 Nowy dzień	
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	
15.00 Realna mistyka	
16.00 Reporter	
16.20 Sport. Pogoda	
16.30 Litwa na żywo	
17.00 Redakcja. T. Gailius	
18.00 Reporter	
18.20 Sport. Pogoda	
18.30 Cel podróży	

19.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”	
20.00 Reporter	
20.18 Sport. Pogoda	
20.20 S. „Ocalić Wierę”	
21.25 S. „Raj”	
22.30 Reporter	
22.50 Sport. Pogoda	
23.00 Litwa na żywo	
23.30 Redakcja. T. Gailius	
00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”	
	
5.35 S. „Bosch”	
7.25 S. „Cobra 11”	
8.30 „Magazynowe wojny”	
9.00 „Na jednym końcu haczyk”	
9.30 S. „Goldbergowie”	
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	
11.00 S. „Supermarkiet”	
12.00 „Talenty Ameryki”	
13.00 „Gwiazdy lombardu”	
14.00 S. „Cobra 11”	
15.00 S. „CSI. NY”	
16.00 S. „Bosch”	
18.00 S. „Simpsonowie”	
19.00 S. „Supermarkiet”	
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	
21.00 „Operacja „Deszcz” film fab.	
00.30 S. „Bibliotekarze”	
	
6.00 S. „W rękach losu”	
7.00 S. „Czarownica”	
8.00 S. „Ślepa”	
9.00 S. „Zakazany owoc”	
10.00 S. „Major Crimes”	
11.00 S. „Detektyw z wybrzeża”	
12.00 S. „Zabójcze umysły”	
13.00 S. „Prawo i porządek”	
14.00 S. „Partnerki”	
15.00 S. „Anupamaa”	
16.00 S. „Bądź ze mną”	
17.00 S. „Gry losu”	
18.00 S. „Ślepa”	
19.00 S. „Doktor House”	
20.00 S. „Prawo i porządek”	

21.00 S. „Helena Dorna”	14.05 „Lata osiemdziesiąte. Część pierwsza”	Wysp”	dziewczyny”	15.20 Muzyczne chwile
00.50 S. „Spirala”	15.05 „Niech żyje wolność” komedia	20.25 „Pytanie dnia”	19.45 „Polacy na ratunek Żydom”	15.35 „Powrót” film dok.
	16.40 „Zygmunt Hubner - gra z rzeczywistością” film dok.	20.30 „19.30”	20.00 „W kotle historii”	16.50 „Ma się rozumieć”
6.15 S. „Dziedzictwo”	17.55 S. „Komediantka”	20.55 „Pytanie dnia”	20.25 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	17.00 Informacje dnia
7.05 S. „Złoty chłopak”	19.00 „Rzecz Polska”	21.25 S. „O mnie się nie martw”	20.35 „Ekspertyza”	17.10 „Na zdrowie”
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry	19.20 „Którędy po sztuce”	23.05 „Widzący w ciemności” film dok.	21.00 S. „Polskie drogi”	17.30 „Pustynia Boga” film dok.
8.30 „Zrzurowani odbudowani”	19.35 „Malarstwo dekoracyjne impresjonistów” film dok.	00.10 „Teleexpress Extra”	21.35 „Studium zbrodni - zagłada szteta w Łomazach” film dok.	18.00 „Po stronie prawdy”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”	20.40 „Ukraińska czytanki”	00.30 „Panorama”	23.20 „Encyklopedia II wojny światowej”	18.50 Muzyczne chwile
9.50 S. „Ranczo”	21.00 „O nieskończoności” film fab.		23.45 S. „Zmiennicy”	18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
10.45 S. „Komisarz Alex”	22.25 S. Profesor T.”	7.00 „Był taki dzień”	00.45 S. dok. „Oblicza terroryzmu”	19.00 Modlitwa Regina Coeli
11.45 S. „Ojciec Mateusz”	23.30 Koncert muzyki Krzysztofa Komedy	7.02 „Marzyciele”		19.05 Informacje dnia
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”		7.20 S. „Wojenne dziewczyny”	6.35 „Odpowiedzialni za Kościół”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
13.10 „Agrobiznes”	7.00 „Gra słów. Krzyżówka”	8.05 „Polacy na ratunek Żydom”	7.00 „Dominikanie - od słowa do nauki” film dok.	20.25 Święty na każdy dzień
13.30 „Rok w ogrodzie Extra”	7.30 „Stacja Arktyka”	8.15 „Był taki dzień”	7.45 „O. Wenanty Katarzyniec” film dok.	20.30 S. anim.
13.55 S. dok. „U wybrzeży Nowej Zelandii”	8.00 „Okrasa łamie przepisy”	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	8.35 „Zdrowie z bożej apteki”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
15.00 S. „Złoty chłopak”	8.30 „Pytanie na śniadanie”	8.45 „Kamperem po Południu”	8.55 „Poczet Wielkich Polaków”	21.20 Modlitwa różańcowa
15.55 „Jaka to melodia?”	12.10 „Studio Lwów”	9.00 „Było, nie minęło”	9.00 Informacje dnia	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	12.30 S. „Barwy szczęścia”	9.25 „Encyklopedia II wojny światowej”	9.15 „Polski punkt widzenia”	22.00 Apel Jasnogórski
17.05 S. „Dziedzictwo”	13.00 „Gość Poranka”	9.50 „Z wieszaka historii”	9.35 „Každy maluch to potrafi”	22.20 Informacje dnia
18.00 „Teleexpress”	13.25 „Operacja zdrowie”	10.15 S. „Janka”	9.50 „Słowo życia”	22.40 „Polski punkt widzenia”
18.20 „Jaka to melodia?”	13.50 S. „Ojciec Mateusz”	10.45 „Dzika Polska”	10.00 „Tak Go pamiętam”	23.00 S. „Głos serca”
18.55 S. „Klan”	15.35 „Jedyny taki duet na świecie” film dok.	11.10 „Niezwyczajne historie Biało-Czerwonych”	10.20 „Mateczniki polskości”	23.45 „Z Benedyktem XVI rok po roku”
19.25 S. „Leśniczówka”	16.35 S. anim. „Pamiętnik Floriki”	11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	10.30 „Sanktuaria polskie”	00.15 „Kobiety wolności” film dok.
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.45 „GO - TU - JEMY”	11.55 „Było, nie minęło”	10.50 Święty na każdy dzień	
20.30 „19.30”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie.”	12.20 „Marzyciele”	11.00 Audjencja Generalna papieża Franciszka w Watykanie	7.00 Fani czterech kótek
20.55 „Pytanie dnia”	17.30 S. „Barwy szczęścia”	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”	11.50 Muzyczne chwile	9.00 Jak to jest zrobione?
21.15 „Reporterzy”	18.00 Teleexpress	13.10 „Był taki dzień”	12.00 „Odważa wiary” film dok.	10.00 Łowcy klasyków
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	18.20 „Gra słów. Krzyżówka”	13.15 S. „W labiryncie”	12.25 „Jestem mamą”	11.00 Nagi instynkt przetrwania
22.10 „Gra szpiegów” film sensac.	18.50 S. „Leśniczówka”	13.45 „Wojownicy czasu”	12.40 „Prosto o gospodarce”	12.00 Ocalić dom
00.10 S. dok. „Chirurgi”	19.20 „Ludzie z dobrego towarzystwa”	14.15 „Wybrańcy Bogów umierają młodo” film dok.	13.00 Modlitwa Regina Coeli	13.00 Fani czterech kótek
	19.50 „Kierunek Zachód”	15.00 „Śmierć Zygielbojma” film dok.	13.03 Informacje dnia	14.00 Graty Dereka Bieriego
9.00 „Muzyczne poranki”	20.10 „Magazyn z	15.50 „Podróże na Północ Europy”	13.20 „Orędzie na trudne czasy” reportaż	17.00 Skarby z szopy
9.25 „SŁOWOBRANIE”		16.45 „Giganci historii”	14.30 Msza święta z Jasnej Góry	17.30 Walka o bagaż
10.05 S. „Komediantka”		17.30 „Kuchnia Polskich Żydów”		18.00 Fani czterech kótek
11.10 „Kot w ścianie” komedia		17.55 „Był taki dzień”		19.00 Jak to jest zrobione?
12.55 „Tamte lata, tamte dni”		18.00 S. „Nad Niemnem”		19.30 Jak to działa?
		19.00 S. „Wojenne		20.00 Łowcy staroci: renowacje
				21.00 Graty Dereka Bieriego
				22.00 Fani czterech kótek
				23.00 Łowcy staroci

Muzyczne popołudnie

*A światłość
w ciemności
świeci...*

A portrait of a woman with blonde hair, wearing a white off-the-shoulder sweater, looking directly at the camera with a slight smile. The background is dark and out of focus.

KATARZYNA

5 MAJA
GODZ. 14:30

MIĘDNIKI
KRÓLEWSKIE

KOŚCIÓŁ PW. ŚWIĘTEJ TRÓJCY I ŚWIĘTEGO KAZIMIERZA

Wstęp wolny

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

USŁUGI

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajozrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno.

Tel. +370 684 30 018

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. +370 645 444 47

SPRZEDAŻ

Sprzedam dokumenty na ziemię nie podlegającą zwrotowi (około 4ha).

Tel. +370 654 93 428

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, ale-

jek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. +370 600 18 083 (Leon)

**SKUPOJEMY
BYDŁO**
8 620 33544

**UAB „KLION”
zatrudni
PRACOWNIKA SKLEPU,
MAGAZYNU**
Wynagrodzenie od 800 euro
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbynių g. 4A
Tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt

SUFITY NAPINANE – WYSOKIEJ JAKOŚCI.**MONTAŻ SUFITÓW NAPINANYCH WRAZ Z OŚWIETLENIEM.**

- Szybki montaż w jeden dzień. Bez brudu i kurzu
- Bezpłatny pomiar
- Atrakcyjne ceny. Od 9.99€ za m². (Dokładną cenę podajemy tylko na pomiarze, który robimy za darmo.
- Sufity bezpieczne i przyjazne dla środowiska

Tel. +37061321888
www.cdilubos.lt

Firma zatrudni administratora

Staż pracy niewymagany, prawo jazdy kategorii B
tel. 8 685 14284, el.p.: info@uabrovita.lt

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi (w tym porady prawne, przygotowanie pozwów sądowych, skarg i innych dokumentów procesowych, jak również reprezentowanie interesantów w archiwach i sądach) udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

WILNO: ALTERNATYWNE NAJNTISY

**WYCIECZKĘ POPROWADZI:
ALEKSANDER RADCZENKO
10-05-2024 // 18:30**

OBOWIĄZUJE REJSTRACJA: POLSKIDOM.LT
ORGANIZATOR: DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE

Kot został odnaleziony po 4 latach

Cztery lata po tym, jak rodzina Smythów straciła nadzieję na odnalezienie swego kota, otrzymała niespodziewany telefon. Okazało się, że ich pupil Blueberry odnalazł się właśnie w innym kraju, kilkaset km od domu. Mężczyzna z miejscowości Moyculen w zachodniej Irlandii zwrócił uwagę na blakającego się na ulicy kota. Weterynarze sprawdzili sieć Europetnet, która obejmuje swoim zasięgiem 26 krajów europejskich. Odkryli, że kot ma na imię Blueberry, ma 10 lat i zaginał w listopadzie 2019 r. w mieście Bangor w Irlandii Północnej. Oznaczało to, że przez przeszło 4 lata przeszedł ponad 240 km. Fot. Freepik.com

„Schody do nieba” zostaną usunięte

Hawajskie władze zdemontują słynne „schody do nieba”. Burmistrz Honolulu argumentuje tę decyzję względami bezpieczeństwa. Mimo zakazu, wielu turystów wybiera się na ekstremalną wycieczkę po obiekcie.

Schody Ha'ikū składają się z 3 922 stopni i biegną grzbietem łańcucha górskiego Ko'olau na wyspie O'ahu. Nie jest to jednak atrakcja turystyczna. Schody zostały wybudowane w czasie II wojny światowej przez marynarkę Stanów Zjednoczonych. Wzniesiono je po to, aby umożliwić obsługę anteny radiowej na szczycie Pu'u Keahi. Tajny obiekt wykorzystywano do transmitowania sygnałów radiowych nadawanych przez miejscową radiostację do okrętów marynarki, które pływały po Pacyfiku. Najpierw schody były drewniane, a w połowie lat 50. wymieniono je na stalowe.

Rada miejska w Honolulu już w 2021 roku jednogłośnie zagłosowała za rozbiórką schodów.

Do łask wracają komórki, które nie są smart

Według danych z USA rośnie sprzedaż telefonów z ograniczoną liczbą funkcji, na przykład bez połączenia z internetem.

Chodzi o telefony, które pozwalają głównie na wysłanie SMS-a czy wykonanie połączenia i niewiele więcej. Trochę toporne, z dużą klawiaturą. Połączenie z internetem teoretycznie jest opcją, w praktyce zajmuje tyle czasu, że nie ma to sensu.

To nie wspomnienie komórek z przełomu milenium, ale dumbphone — produkt, który zyskuje popularność, szczególnie wśród pokolenia Z, czyli osób urodzonych po 1995 r.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

